

308372

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I. } చెన్నపట్టణము 1914 సం॥ ఆక్టోబరు నెల 25 వ తేది ఆదివారము } No. 189
సంపుటము ౧ } ఆనందనామ సంవత్సర కార్తిక శుద్ధ సప్తమి 2. } సంచిక ౧౮౯

విరోధా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ప్రానులు.

క్రొత్త సేనలు.

వారి సౌకర్యములు.

అలహాబాదు ఆక్టోబరు 23:- పయనీరపత్రికలందఱు విలేఖరి ఈక్రింది తెలిగ్రామును పంపినారు:- క్రొత్తగా సేనలలో చేరినవారికి తగినవసతి భోజనగదుపాఠశాలలు లేవని ఇటీవల పత్రికలలో ప్రకటింపబడినది. ఈ విషయమై స్వయముగా క్షల్పిత క్రొత్త సైనికులను విచారించినాను. మొదటిరోజులలో భోజనము సరిగాలేదనియు, ఇప్పుడు సరిగానున్నదనియు చెప్పినారు. ఖాకిదుస్తులు తయారగువరకు, వెచ్చని యితర దస్తులు ఇచ్చినారు. క్రొత్త సైనికు లింతవరకు దేతాలలో నున్నారు. చిలివలన కొంచెము బాధగానున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు గుడిసెలలోను, ఇతరులయిండ్లలోను ఉంచుచున్నారు. క్రొత్త సైనికులలో మొదటిసేన బాగుగ తలెత్తెను అయినది. వీరిలో కొంతమంది చక్కగా గురిమాచికొట్టగలరు. విఘ్న వాలంటీర్లు వాలుగు పటాలములుగ ఏర్పడుదురు. ఇవికాక రెండు పటాలములు తిజ్యు సేనగా ఉంచబడును. సర్ బాన్ ఫ్రెంచి గారు ప్రశంసనీయుముగ పోరాడినవని బాబులొవాసిన రెజిమెంటులో స్కాట్సుగ్రేసు, 15 వ లాసరు, హైలాండు లైటు ఇన్ ఫాంట్రీ కలవు.

జర్మనుల కష్టము.

పారిపోవుట దుర్ఘటమగుట.

కలకత్తా ఆక్టోబరు 23:- స్టేట్సుమానుఫాక్టరీ క్రికింది వార్త వచ్చినది:- పరాసు దేశములోని ప్రైవేటు ప్రతికావిలేఖకు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు. రణరంగమునుండి వచ్చిన సంగతులు తృప్తి కరముగ నున్నవి. జర్మనులు సామాన్య సమద్ర యుద్ధమునకు దిగిరి. దీనివలన వీరి కెన్నియోకష్టములు వచ్చినవి. వీరు తమయుద్ధవస్తుత్కారము నంతయు చూపినగాని వీనినుండి బయటపడజాలరు. ఎయినునది యొద్దన యుద్ధము చేయుచున్న జర్మనులు ఒకజేళ విధిలేక వెనుకకు పారిపోవలసినవచ్చినయెడలవీరికి యెన్నియో ప్రమాదములుండును. తాముపారిపోవలసి వచ్చినయెడల నివితప్పువని వీరికి తెలియును. ఇందువలన వీరికిచాల అసంతృప్తికరముగ నున్నది. ఉత్తరభాగమున వీరిప్రయత్నములు విఫలమలయిన యెడల బెలిజియము దేశముమీద పారిపోవుటకు సాధ్యము కాదు. మరియు లాలక్యెంబరామీదుగ పారిపోవుటకు కూడ కొద్దిగో గొప్పగో సాధ్యమయినపనికాదు.

కాల్ ప్రూ క్రూసరు.

పగమూడు బ్రిటిష్ సైనికులను ముంచుట.

లండను, ఆక్టోబరు 23:- లాపామ్ము: జర్మనుక్రూసరు కాల్ ప్రూ యనుదానిచే ముంచివేయబడిన పదుమూడుసైనికుల కళాసులను దీసికొని క్రేఫెల్డ్ యిచ్చటకు వచ్చినది. హైలాండుహోపు, కర్ వాక్ టిస్, మేసిలు(బ్రాంచి, స్ట్రాటి, డిక్ రోవ్, కాల్క్ వీసీటీ, రియో ఇగాబ్బా, వైసిటూ, మేరియా డి లారింగా, ఫారెక్, ఇంగ్రాగి, ఫ్రూత్, కాండరు ఈ పదు మూడుసైనికులు ముంచివేయబడినవి. ఇది చాలవఱకు అట్లాంటిక్ సముద్రమున ముంచివేయబడినవిగ నున్నవి. ఇవన్నియు 60 వేలటన్నుల సరకులను మోయగలవి.

ఇంగ్లాండు. జపానులు.

లండను, ఆక్టోబరు 23:- టోక్యో; బ్రిటిష్ నౌకా కారాధికారులును జపాను నౌకా కారాధికారులును పంపు కొనిన తెలిగ్రాములవలన జపానుదేశము గ్రేటు బ్రిటనుకు అనుకూలముగా సంఘటించుచున్నదను అభిప్రాయము ప్రకటించి. జపానుదేశపు ఉన్నతాభిప్రాయములకు ఇంగ్లాండు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నది.

ఆంగ్ల సేనాసప్తములు.

లండను, ఆక్టోబరు 24:- ఈదిగువ నుదాహరించిన వారికి యుద్ధములో దెబ్బలుతగిలినవి. సెకండులెఫ్టి సెంటుక్లెక్, లెఫ్టి సెంటు సి. ఎఫ్. డబ్లియూ. లాంగు, లెఫ్టి సెంటు హెచ్. ఎల్. జి. వాన్సు, కెప్టెన్. సి. డి. ప్రియర్, లెఫ్టి సెంటు సి. విల్బర్ ఫోర్స్, లెఫ్టి సెంటు యంగు. వీరు తప్పిపోయినారు:- లెఫ్టి సెంటు సాండిమక్, సెకండు లెఫ్టి సెంటు థామస్. వీరు ఖయిరీఖు బట్టుకొనబడి నారు:- కెప్టెన్ గాయిట్సు, వీరికి దెబ్బలుతగిలి ఖయిరీఖుగ పట్టుకొనబడిరి:- సెకండు లెఫ్టి సెంటు జి. బటెక్, కెప్టెన్ పి. గాడ్స్, మేజరు. ఇ. జే. టి.

గ్రేటు బ్రిటను - చీనా.

లండను, ఆక్టోబరు 24:- మెల్ బుర్రక్ చీనావారి గాయవారి ఒక టోన్లుకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు చీనావారి యంతఃకరణ బ్రిటిష్ వారి పట్లనే కలదనియు, మిత్రమండలి వారు న్యాయమునిమిత్తమై పోరాడుచున్నారనియు చెప్పెను.

ప్రత్యక్షముగా చూచినవారు.

యుద్ధమువిషయమై చెప్పకథ.

లండను, ఆక్టోబరు 24:- యుద్ధమున ప్రత్యక్షముగా చూచిన వారికర 17 వ తేదీవఱకు జరిగిన కథను తిరిగి చెప్పినారు. యుద్ధమొంత తీవ్రముగ నున్నన, వ్యమంత కురియుచుండెను, సైనికులు మంచి యుత్సాహముతో నున్నారు. మనసేనలు క్రమముగా ముందుకు బోవుటయు, శత్రుపక్షము వారు అంతకంతకు వెనుకకు పోవుటయు, గోతులలో దాగి యున్నవారికి అమితోత్సాహము కలుగజేసినది.

ముందుగా నడచిపోయిన జర్మను సైనికులకు తగిన ఆహార సామగ్రి లేదని జర్మనుఖయిదీలు చెప్పుచున్నారు. ఇదిగాక చాల డిస్కీయూన్నారు. బ్రిటిష్ వారి టిల్లుకారు. తమసైనికులకు గావలసినంత విక్రాంతి నొసగుచున్నారు. కావలసినంత ఆహార మిచ్చుచున్నారు. జర్మనులలో చాలమంది యిదివఱకెన్నడు యుద్ధము చేసినవారుకారు. రెండు నెలలనుండిమాత్రము యుద్ధము నందున్నారు. అయినను, శత్రుపక్షమువారు బాగుగనే పోరాడుచున్నారు. కష్టములన్నిటికి నోరుపెరిచుచున్నారు. జర్మనులు తమసేనలనుగాక, ఆయుధములనే నమ్ముకొనియున్నట్లు అంత కంతకు స్పష్టపడుచున్నది. వీరి ఆయుధసామగ్రి బహుప్రశస్త మైనది. ఈ ఆయుధసామగ్రికూడ తగ్గిపోవుచున్నట్లున్నది. ప్రాంతపాకులను, ఫిరంగులనుకూడ నుపయోగించుచున్నట్లు కనుపడుచున్నది.

మిత్రమండలియొక్క వైమానికులు.

లండను ఆక్టోబరు 25:- బోర్డో. జర్మనులు త్రవ్విన గోతులలో కొన్ని నోటుబుక్కులు కనుపడినవి. అందుఫ్రెంచి బ్రిటిష్ వైమానికులు చేసిన యద్భుతకార్యములు కొనియాడబడినవి. వీరు ప్రకటించుచున్న యశ్వర్యకరమగు ధర్మమునకు అచ్చెరువొంది ప్రతిఫలమున మోటారుబండ్లపై నిలువుగా ఫిరంగులు నెట్టి యుంచినారు. మిత్రమండలి విమానము కనుపడుట వోడనే ఒకగంటకు కొట్టుదురు. అంతట చుట్టుపట్లవారందరు దాగుకొనుటకై పరుగెత్తుకొని పోవుదురు.

గోధుమపంట.

లండను ఆక్టోబరు 25:- సిడ్నీ:- గోధుమపంట పండించు భూమిని వృద్ధిచేయుటకై వేయిమంది కూలీలు నలువదివేల యెకరములను బాగుచేయుచున్నారు.

నౌకాశాఖవారి ప్రకటన.

లండను, ఆక్టోబరు 23:- జర్మనీవారియొక్క తొమ్మిది కూగ్రసులు ఆయాసముద్రములయందు విహరించుచున్నవి. వీనిని పట్టుకొనుటకై మిత్రమండలివారి 70 యుద్ధపుటోడలు వెదకుచున్నవి. ఇందు బహుశ్యేరికముగా పరుగెత్తు నావలు కూడ కొన్నిగలవు. సముద్రములు బహువిశాలమైనవగుటచే, శత్రువుల క్రూరులను పట్టుకొనుటకు కొంతవ్యర్థమాత్రము కావలయును. ఇంతవఱకు యుద్ధపుటోడల నుఖ్యమైనపని సరకులస్తీమరుల వెంట రక్షణార్థమై పంపబడుటయై యున్నది. అయినను, నిపుడు శత్రుపక్షమువారి నావలను వెదకుటకై యెక్కువ నావలు నియమింపబడుచున్నవి. బ్రిటిష్ సౌ 4 వేల స్టీమురులలోను 27 మాత్రము ముంచివేయబడినవి. తొమ్మిది వేల ప్రయాణములలోను నూటికి అయిదింటికి మాత్రము ఆటంకము కలిగినది. ప్రజలు తొందరపడి భయము పొందవలసినవారేదు. జర్మనువారి వాణిజ్యము ధ్వంసమగుటచే ప్రజలకు సంతోషము, హర్షమును కలుగవలయును.

ఎమ్మెయి దురాగతములు.

ప్రతికాభిప్రాయములు.

లండను ఆక్టోబరు 24:- లండను ప్రైవేటు ప్రతిక ప్రధానవ్యాసములో నిట్లు వ్రాయుచున్నది:- ఎమ్మెయిచేయుచున్న కృత్యములను ఆంగ్లప్రజ లింతవరకు నొక విసోదముగ మాత్ర మెంచి యూరకుండిరి. నౌకాదళాధికారులు దీని దుష్కృత్యములను యెప్పుడు తుదముట్టింప దలచినో కనుగొనవలసిని సమయ మిప్పుడువచ్చినది. కొద్దివారముల కాలములో నొక ద్రెడునాటు యుద్ధనావను కొనదగినంత ద్రవ్యమును మనకు నవ్వవచ్చి, యీ ఎమ్మెయి తనపూర్వసంచార ప్రదేశములకు తిరిగివచ్చినది. ఇండియాతో వర్తకము యింకను కొంతకాలము ధీనివలన ఆగిపోవచ్చును. వర్తకమును పాడు చేయుచున్న శత్రునావలయెడల తగినశ్రద్ధను నౌకాధికారులు తీసికొనుటలేదని జనులిదివరకే చాల ససంతృప్తి జెందియున్నారు. దీనివలన సీయసంతృప్తి మరింత వృద్ధి జెందుననుటకు సందియములేదు. నౌకాదళాధికారులు తమ కృత్యములను అంతపట్టుదలతో నెరవేర్చుటలేదని దేశీయులు భయపడుచున్నారు.

వేస్తుమిస్టరు గెట్టెపుత్రిక.

ఈపత్రిక యిట్లు నుడువుచున్నది:- మననౌకాదళ మంతయు, ఉత్తరసముద్రమండే పనిచేయుచుండట మనకి నవ్వము కలగుటకు కాణమయినది. అట్లయినను, ఎమ్మెయి కృత్యములు తుదముట్టించుటకు మనమింక నాలస్యము చేయకూడదు.

న్యూఢాంధ్ర ల్యాండు సేవ.

లండను, అక్టోబరు 23:— న్యూఢాంధ్ర ల్యాండు వారు పంపిన పతాకము సేవ ప్రకటనలు చేరినట్లు వార్తాపత్ర టన్ సంఘమువారు తెలియజేయుచున్నారు.

జర్మనువారి ప్రయత్నములు.

లండను, అక్టోబరు 23:— పరాసువారిచే ప్రకటించబడిన ఒక ప్రత్యేక యం దిట్లున్నది:— ఉత్తరసముద్రమునకును బాల్టిక్ సీకాకునకును మధ్యగల మనసేనాముఖమునంతయు నెద్దజర్మను సేనలచే బహుశ్రమముగా చుట్టబడినది మొత్తమును మిత్ర మందలివారు తమసామలగుండి కదలలేదు. మనము కొన్ని స్థలములను వదలి వేయవలసివచ్చినను, మిగిలినన్నిటిని వశపరచుకొంటిమి. శత్రుపక్షమువారు సేనాముఖమును ముఖ్యముగా ఉత్తరసముద్రమునకును, అయిజునకును మధ్యనుండియొకసారి ముట్టడించుటకు విశ్వప్రయత్నము గావించుచున్నారు. ఇందుమీ త్రమై ఒకక్రాంతిపటాలమును వినియోగించుచున్నారు. ఫిరంగులు మిక్కిలి పనివారు. ఇదివఱకేమియు అనుభవములేని వారు. మిగిలినవాగ వృద్ధులు అగ్రానుజ్ఞాలోను, సోముపాంతమునకు శత్రుపక్షమువారు చురుకుగ పనిచేయుచున్నారు. మనముసోముకు ఉత్తరమునకు దక్షిణమునకు గొంతయట్లవృద్ధి చేసి నాము. ఇది ముఖ్యముగా రోసియన్ ఎక్సెక్టేటరీ ప్రాంతముల నెరవేరినది. ఇతరచోట్ల మాల్మియు లేదు.

ఒక సీమరు ఒకపట్టుట.

దెబ్బలు తగిలినవారుంటుట.

లండను, అక్టోబరు 24:— మారల్ హెక్ రిటీయను పరాసువారి సీమరు శత్రుబాటివారున కాకల ఒడ్డుపట్టింది. ఇందు యుద్ధమున దెబ్బలు తగిలినవారున్నారు. మమ్మరక్షిం చవలసినదను తలచినవారాచారములు కైటుదీవి చేరినవి. దీని ప్రక్క పరాసువారి ఒడ ఒకటి కలదు.

పరాసువారి ప్రకటన.

లండను, అక్టోబరు 24:— ప్యారిసుపట్టణమునం దిట్లు ప్రకటించ బడినది:— ఎవరువైపున స్థితిగతులేవియు మార లేదు. అగ్రాన్, లాబాన్, ఆర్మెంటియర్స్ ప్రాంతముల తీవ్ర మగు యుద్ధము జరుగుచున్నది లాబాన్ ప్రాంతముల మిత్ర మందలివారు కొంతకాలము విఫలమైరి. కాని ఆర్మెంటియర్స్ తూర్పున జయముపొందినారు. మొత్తమున సీప్రాంతముల స్థితిగతులయందు మార్పేదియులేదు. ఎముకకు ఉత్తరమున మన ఫిరంగులు జర్మనువారి ఫిరంగులను ధ్వంసముచేసినవి.

జర్మనుల కెమరూను చేరు.

పరాసుయుద్ధపుటలోడల ఫిరంగులువేయుట
లండను, అక్టోబరు 24:— జర్మనువారి కెమరూను దీవిలోనికొంపో క్రిటియను శత్రుసలములమీద పరాసువారి కెమరూనుద్ధపుటలోడల అక్టోబరు 11న తేదీనుండి 14వ తేదీవరకు ఫిరంగులను వేసినవి. ఈ శత్రుసలములను తమ స్వాధీనముచేయ వలసిందని పరాసువారు జర్మనువారిని రెండుపర్యాయము లడిగిరి. కానిసమాధాన మేమియురాలేదు. దానిమీద ఫిరంగులు వేయబడినవి.

బెలియము

బెలియను అధికారుల ప్రకటన.

లండను, అక్టోబరు 24:— బెలియను సైనికాధికారు లిట్లు నిన్న తెలియజేయుచున్నారు:— బెలియము సేనలను జర్మనులు రివిదించుచున్నారు. దిక్కుమందేకు ఉత్తరభాగ మున నిగి సీక్రముగ నున్నది బెలియనులు దీనికి సమాధానమున నెందరో రిజర్వు సైనికులను తీసికొనివచ్చి, జర్మనుమీదపడి సన్నీలతోసాడినది. పోల్చేవైపునకుడ జర్మనులు తీవ్రముగ నెదిరించిగాని, చెల్లాచెరుగా వెనకకు గొట్టబడి న్యూపోరు వైపుగా వెళ్ళిపోవలసినవారైరి. బెలియను సేనలు లాంచారు ట్టి, ఎంబర్గులమొద్ద జర్మనులమీద పడినవి. లాంచారుట్టి యొద్ద కొంతకాలము యుద్ధముపోయినది.

బెలియను చేతము.

సముద్రతీరమున యుద్ధము జరుగుట.
అలబానూరు, అక్టోబరు 24:— పయినీరు ప్రతీక లండ ను విశేషముగ్గియు తలచివార్త పంపుచున్నాడు:— బెలియ ను చీకపురమున నిగిన యుద్ధములో వేలకొది జర్మనులు

చనిపోయిరి. యుద్ధపుటలోడలలోని, ఆరు అంగుళముల ఫిరంగు లు వెట్టికొట్టుటవలన న్యూకల ఫిరంగులలో కొన్ని ధ్వంస మయినవి. జర్మను సైనికులు త్రవ్వకొనిన కందకములన్నియు నించుమించుగా పొడుచేయబడి నిరుపయోగములయినవి. ఆం గ్లేయ సేనల చలనమున శత్రువుల విమానములు కనిపెట్టకుండ చేయబడినది. జర్మనులు ఆంగ్లేయ యుద్ధపుటలోడలమీద ఫిరం గులు వేయుటకు యత్నించుచుగాని, సాగిరాలేదు. ఆంగ్లేయుల యుద్ధపుటలోడలలోనుండి సైనికులు బెలియములో దిగిమాడ గా సమీపమున జర్మనులు త్రవ్వకొనిన క దకములలో సైని కులు గుట్టుగుట్టుగా చచ్చిపడియుండిరి. ఆంగ్లేయ సేనలు జర్మనులకు తెలియకుండ వచ్చి మీదపడినవి. ఇవియున్నియు జయప్రదముగ జరిగినవి.

బెలియయుద్ధనావలు.

బెలియము సేనలకు సహాయము.

సిడ్నీ, అక్టోబరు 24:— హిందూజేశ కార్యదర్శినుండి నిన్నటిదిను సాయంకాలము 5 గంటలకు రాజప్రతినిధికి దిగువతంత్రవార్త వచ్చినది:— అక్టోబరు 19 వ తేదీన, మనయుద్ధ నాకలుకొన్ని ఫిరంగుల నశేకము తీసికొని, బెలియము తీర మునకు వెళ్ళినవనియు, అచ్చట, బెలియము సైన్యము నెడమ భాగమునకు సహాయముగ నుండి, వారివై బడుచున్న జర్మనుల టుడి వైపు సేనలవై ఫిరంగులువేసినయు, నాకాదర్శి కారులు తెలియజేయుచున్నారు. ఫిరంగులు మిక్కిలి శక్తి వంతములైనవి. గుండ్రను చాలదూరము పంపగలవు. జర్మనులు కూడ తమ పెద్దపెద్ద ఫిరంగులను మనవారివై కాల్చిరికాని, మనగుండ్లు వారిగుండ్లను మించినదూరమునకు పోయి పడు చుండుటచే మనకు నష్టమేమియు కలుగలేదు. జర్మనులవై మనవారు ఫిరంగులను ఎడతెగక కాల్చుచుండిరి ఇంకిన కాల్పుచునేయున్నారు. జర్మనులకు చాలనష్టముకలి గినదనియు, మనగుండ్లుగరితప్పక వారివైబడుచుండుటచే వారి ఫిరంగులు పనిచేయ జాలకుండెనయు మనవైమానికులు తెలియజేయుచున్నార మనవారిక ఫిరంగినికాల్చిన వెంటనే జర్మనులనుధ్యక్షేదో యొకటి ప్రేలికట్లు పెద్దకట్టము వినబడి నది. బహుశః మనగుండు పోయివారి మందుసామానవైబడుచే ప్రేలియుండ వచ్చును.

రుష్యా

వారానుండి జర్మనులుపోవుట.

వెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 23:— వారానుండి జర్మనులు బహుశః ప్రముగ రేచిపోవుచున్నారు. ఆస్ట్రియనులును, జర్మనులును, ఇవాక్ గోడు, న్యూఆర్మెన్ డా రోడ్డుల వైపునకు పోవుచున్నట్లు కనుబడుచున్నది. జర్మనులయొక్క పెద్దఫిరంగులు ఇవాక్ గోడును కదలించలేక పోయినవి.

గెలేషియా.

గెలేషియాలో బహుశః ప్రముగ పోరాటము జరుగు చున్నది. కెమ్సేలు విస్ఫులూపధ్య 2000 మందిని ఖయిల్లగ పట్టుకొంటిమి. కెమ్సేలుకు దక్షిణమున మనకు అనుకూలముగా జరుగుచున్నది.

కెమ్సేలు యుద్ధము.

కెమ్సేలుకు దక్షిణమున పెద్దయుద్ధము జరుగుచున్నది. దీనిని జనరల్ బ్రూసిలాఫ్ గారు జరుపుచున్నారు. చాలమంది ఆస్ట్రియనులు మృతిపొందుచున్నారు. ఆస్ట్రియనుల జర్మనుల ఖయిల్లు చాల అక్షయము పడియున్నారు.

జర్మనులకార్యక్రమము.

రుష్యనులచే విఫలముగావింపబడుట.

వెట్రోగ్రాడ్ అక్టోబరు 22:— ఇచ్చట దొరకిన కాగితములను బట్టి జర్మనులు అక్టోబరు 15వ తేదీలోగా వారా ను పట్టుకొన నిశ్చయించినట్లు తెలియుచున్నది. వారానివారులలో నున్న రెకమెంట్లు వెంటనే యుద్ధమునకు దిగినవి. మీరు తుసాకిమెనలో పొడుచుచు సోరాడి, చాలమంది జర్మనులను ఖయిల్లగ పట్టుకొనిరి. కాకషియా రెకమెంట్లు కూడ చాల ధైర్యముతో పోరాడినవి. విస్ఫులూది పొడవు నను పీఠిమిది గోజులు పోరాడిరి. ఆ ప్రదేశమంతయు బురద తో నిండియుండెను. సైనికులు దాగియుండు గోతులు నీటితో నిండియుండెను. జర్మనుల ఫిరంగులుగూడ భీభత్సము చేయు చుండెను. జర్మనుల ముట్టకులన్నియు విఫలము చేయబడినవి. స్థితిగతులు బహుదుగ్గుటకు నుండినను కాకషియాను సమ యమునకు దగిన సాహసమును పరాక్రమమును చూపిరి.

జర్మనుచక్రవర్తి భంగపాటు.

లాహోరు, అక్టోబరు 23:— ఈ బెలిగ్రాములు సివిల్ అండుమిలిటరీ గెట్టులో ప్రకటించబడినవి:— లండను అక్టో

బరు 21:— హాగ్ నగరము దక్షిణముగా నొకచోట :— రీక్షించుచుండిరి. అనుకొనిన ప్రకారము సాగకుండు కిది మూడవపర్యాయము ఆగప్టులో ప్యారిసుపట్టణము ప్రవేశించెదమనుకొనిరి. తరువాత నాక్ సీలో ప్రవేశించుటకై తమభటులను సిద్ధపరచిరి వారాప్రవేశము మూడవ భంగపాటు.

జర్మనులుపారిపోవుట.

లండను, అక్టోబరు 24:— వెట్రోగ్రేడ్: రుష్యావారి సేనలు శత్రుసేనలముట్టడిని ప్రారంభించినవి. విస్ఫులూదిని చాటినవి. జర్మనులేమియు నెదిరించుటలేదు. దిక్కుపాపాపు చున్నారు. ఇవాక్ గోడుదగ్గర త్రవ్విన గోతులలో జర్మనులు వదలిపెట్టి పారిపోయిన మందుగుండుసామాను చాల దొరకి నది. ఆస్ట్రియావారిసేనలు పారిపోవుచున్నవి. కెమ్సేల్ దక్షిణమున విశేషముగ పోవుచున్నారు.

అమెరికా.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు.

లండను, అక్టోబరు 23:— వాషింగ్టన్. దక్షిణ జిల్లాల డెమోక్రెట్లు అటంకములవలన కాంగ్రెసును నిలిపి వేయుటకు పిలుపడినదికాదు. మీరు ప్రతివ్యాపారము చేయు వారికి సహాయము చేయవలయునని కానను గోరుచున్నారు ఇందువలన కాంగ్రెసుసభ జరుగుచునే యుండును. ఇదిట్లుండ సభ నిలిపివేయబడునను నుద్దేశముతో చాలమంది సభ్యులు ఖైదీపోయినారు. ఏ వ్యవహారమును నిశ్చయించుటకు చాలి నంతమంది సభ్యులులేరు.

పోర్చుగల్.

పోర్చుగల్ కల్లాలము.

మప్పదిమందిని పట్టుకొనుట.

లండను, అక్టోబరు 23:— లిస్బను: పోర్చుగల్లో నీ మధ్య తిరుగుబాటుచేయబ్రయత్నించిన రాజుగారిపక్షపువారి లో మప్పదిమందిని పట్టుకొనిరి. వీరిని కొద్దమాల్ తోచేసి వధించుట తుత్తరవిచ్చిరి.

జర్మనీ.

ప్రప్ర్యాప్రతినిధిసభను తెరచుట.

లండను, అక్టోబరు 23:— ప్రప్ర్యాప్రతినిధిసభ యగు “డయట్లు” తెరువబడినది. జర్మనుచక్రవర్తిగారు తమఅభిసంధ నములను డెలుపుచు నొకతంత్రిని బంపిరి. యుద్ధపువ్యయము నకు సంబంధించిన నిట్లుకొన్ని సభవారు ఆహ్వానించిరి. ఇం దొకటి 7,50,00000 పానుల మొత్తముగలది. సభాధ్యక్షులగు కవుంటుస్-వేల్ గారిట్లుచెప్పిరి:— ఇట్టి ఘనమును, దివ్య తరమునగు కాలమున మనముండినందునకు సంతోషింపవలసి యున్నది. ఇంకను అసంఖ్యాకములగు త్యాగములన్నెటిసో మనము చేయవలసియుండును. ఈయుద్ధము జర్మనువారి పక్ష మున జయప్రదముగ ముగియకమానదు. ఏకజాతీయులైయున్న వారికి తమయుద్ధమును న్యాయమైనదను విశ్వాసముండు నపుడు వారి కెట్టిఅశేయమగు శక్తికలుగునోమనముచూపగలము.

జర్మనుసేనాని పుత్రుడు చనిపోవుట.

లండను, అక్టోబరు 23:— ఆప్సెర్వడమ్. జర్మను సేనాధిపతులగు జనరల్ వాక్ మార్టిక్ గారి పుత్రుడు యుద్ధ మున చనిపోయినట్లు ప్రకటించబడినది.

జర్మను సైనికులు వ్రాసికొనిన యుత్తరములు.

సిడ్నీ, అక్టోబరు 22:— యుద్ధరంగము నందు దెబ్బలు తిని పట్టువడిన జర్మనుసైనికులయొద్ద వారిలో కొందరు తమ బంధువులకు వ్రాసికొనిన యుత్తరములు కొన్ని దొరకినవి. వానిలోని యాదిగువయంతములు సిడ్నీకు తెలియవచ్చినవి:—

(1) 1914 సెప్టెంబరు 11 తేదీని రీమునుండి లెప్పి నెంటు సైనికోద్యోగియొకడు వ్రాసిన యుత్తరము:— “మిత్రమా! నేను నాపటాలమునుండి విడిపోయి యనేకవారములవరకును ఘోరమగుయుద్ధమున మునిగియుండినను సంగతి నీకు తెలిసియే యుండును. యుద్ధములో నాకు దెబ్బలుతగిలినవి. మాపటాలము యుద్ధమునకు బయలుదేరినపుడు 60 మంది యుద్ధ్యోగులుండిరి. ఇప్పుడప్పుడో 5 గురు మాత్రమే శేషించియున్నారు. ఏకు శేలకు ఎక్కుడుగ సైనికులు యుద్ధమునకు పనికిమాలినవారై పోయినారు. ఘనమగు మాపటాలమునం దిప్పుడొక యల్పాంశముమాత్రమే మిగిలియున్నది. మాప్రక్కనుండి మాతో 4 మానముగ పోరాడుచుండిన సాక్షునుసైనికు

కును ఇట్టిగలియేపట్టినది. కాని మాటగలిగిన యాయవరిమిత
ప్రముఖునిగించి నీవెక్కరిని చెప్పదు. చెప్పితివేని. పనిమాటిన
గాలివాడల కనేకములకు గాఢముగానే కాని వేరేమియులేదు.
జమచెప్పవలయువేని, మాపటాలము ఈనాడుగ నారముల
గాను అతిభయంకరములగు ననభయములకు లోనైనది. కాని
యాకష్టములన్నియు శీఘ్రకాలములోనే తుదనుట్టునని యా
కింతము”

(2) కీల్లు అక్టోబరు 26న పటాలము లెక్కించెను వ్రాసిన
యంత్రము:— కడచిన అయిదేళ్లములను, అపరిమితమగు
నాయాసమును నిద్రలేమియు ప్రాణములకు తెగించిన కలహము
లును మాపాలెనవి. పోరు ఆరంభమైన మొదటిదినమునుండి
యు 10 వ పటాలము నిరంతరము ముందుకుపోవుచునేయుం
డెను. మాఫిరంగులు ఎల్లప్పుడను ముందునై న్యములతోడనే
పోవుచుండెను. మాగుట్టములు చాలవరకు అన్నియు అలసి
పోయినవి. మేమిప్పుడు బెల్జియమువారియొక్కయు ఫ్రెంచి
వారి యొక్కయు గుట్టములను ఈ పయోగించు
కొనుచున్నాము. ఒక్కొక్క స్వడు గుట్టములు అలసి
పోయి ముందుకు ఒక అడుగునను పోలేక నిలిచిపోవును;
అప్పుడు అవి క్రిందపడుకొనిపోవును. అప్పుడసాములేక,
ఉదయము 5 గంటలు మొదలుకొని రాత్రి 8 వరకును మేము
శత్రువులయన్ని కెడరై పోరుచునేయుంటిమి. గుట్టము నడచు
నపుడైన దానిపై నిలువలేనంతగా నేను అలసి
పోయితిని. మధ్యాహ్నముగనప్పటికి శత్రువులు ప్రయోగించిన
సాధారణ ఫిరంగిగుండ్లవలనను ప్రేలుడు గుండ్లవలనను మాఫి
రంగులన్నియు నేలమట్టమైనవి. ఇట్లు చెప్పటలో అతిశయోక్తి
లేకమునులేదు. శత్రువులగుండ్లు మాపైబడకుండునను
భయముతో మేము మాఫిరంగుల వెనుకనుండి యొక నిమిష
పైనను పనిచేయలేకుంటిమి. 6 వ తేదీ ఆదివారము మొదలు
కొని 9 వ తేదీ బుధవారము వరకును జరిగిన యుద్ధము అతి
భీష్మమై ప్రళయకాలమువలె జూపబై ను.
ఇందులో విశేషముగ నష్టపడినవారు 10 వ
పటాలపు సైనికులు. జయపడముల నిర్ణయింపగల కల
హమొకటి త్వరలోనే జరిగి, ఈ జననాశ మంతటితో తుద
ముట్టగలదని యాశించుచున్నాను. రాత్రియందు నై న్యములు
బయట విశ్రమించునప్పుడును భయమేకలదు. మాపటాలము
లోని వైమానికుడొకడు శత్రునై న్యములందు సాసమువై నా
లగు బాంబులను పడవై చెను. అందులో మూడుప్రేలి 20
గుట్టములు చనిపోయినవి. 10 టికి గాయములు తగిలినవి. 4
సైనికులు చనిపోయిరి. 8 టికి గాయములతగిలినవి. మాకిప్పుడు
ఉత్తరములేమియు వచ్చుటలేదు. 10 వ పటాలపు టపాలాఫీసు
మోటారుబండిని తగులగెట్టినారు.

(3) ఈ దిగువయంశములు వైదీగాపట్టుకొనబడిన 4-వ
జర్మనుకాలబలపు పటాలములోని యొకసైనికునియొద్ద పట్టు
బడిన యంత్రములోనివి:—నాలుగు దినములు నేను
శత్రువుల ఫిరంగిగుండ్ల కెడరై నిలిచితిని. అప్పటి యనుభవము
నరకానుభవమును బోలియుండెను. నిజముగ నరకమునకంటె
వేయిరెట్లు అధికముగనే యుండెనవచ్చును. 9 వ తేదీ రాత్రి
పటాలములు వెనుకకు మరలిపోవలసినదని యాజ్ఞాపించిరి. మా
కుండిన కొద్ది సైనికులతో మాస్థానము నిలుపుకొనగోరి కల
హమునకు బూనుకొనుట కేవలము వెట్టితనమై యుండెడిది.
యుద్ధమునకే దొరకొంటిమేని మరునాడు తప్పక శత్రువులకు
ఓడియుండుము. మొదటి పటాలమును మాడన పటాలమును
మాతో సమానముగ శత్రువులపైబడి పోరజాలకుండెను. మేము
విపరీత వేగముతో ముందుకు బోయితిమి. మాయందు ధైర్య
ధైర్యములు బ్రాతిగా తీసిగొనిపోయినవి. కష్టముల కొన్ని యనే
కులను నష్టపోయినప్పటికిని, మాకు గలిగిన లాభమేమియును
లేదు. ఘోరయుద్ధములు మాటియందు బోరాడియుండి, బలమం
తయు తగ్గి మిక్కిలముగ డస్సియుండిన మా సైన్యమును మాడు
వారములనుండి శత్రువులు కట్టుదిట్టములతో నేర్పరచుకొని
యున్న సాసముపై కెట్లుపంపిరో నే నూహింపజాలకున్నాను;
నిజముగ మానాయుల యుద్ధశీలులగుటచే నాకేమియు తెలి
యదు. అసమానపరాక్రమముతో పోరాడిన మా మొదటిపటా
లములోని సైనికులసంఖ్య 1200 నుండి 124 కు తగ్గిపోయినది.
జరిగినసంగతి ఈయంకెలనుబట్టియే తెలియగలదు”

(4) ఈదిగువయంశములు 7-వ రిజ్మెంట్ పటాలమునకు సం
బంధించిన యొక జర్మనుసైనికోద్యోగి 17-వ సెప్టెంబరున
సాన్నినుండి వ్రాసిన యంత్రములోనివి. ప్రియమైన తలి
దండ్రులకు:—
మామెడమపై నున్న 15 వ పటాలము శత్రువుల స్థానము
పై కిమించుకొనగల్గువరకును ఎట్టిదుస్థితులకునైననోర్చి పోర్చి

కడతీగముననున్న యున్నత ప్రదేశములను మాస్వాధీనమునం
దుంచుకొనుట మాపటాలమునకు పంపియేర్పడు. మాకుడై
వున మరెక్కొన్ని పటాలములు కలవు. మేమిప్పుడు బెల్జియమై
కులతో యుద్ధముచేయుచున్నాము. ఈ భయపక్షములందును
నమ వ పరిమితముగ కలుగుచున్నది. తా మాక్రమించుకొని
యుండు స్థానమును ఈ పయోగించు కొనుటకుందు ఆంగ్లసైని
కులకుగల నేర్పు అత్యవ్యక్తము. తామెచటనున్నారో కనుపడ
రుకాని వారి యన్ని నిరంతరము శత్రువులపై కురియుచునే
యుండును. పరాసువై మానికులకృత్యము లభ్యుక్తములు. వారిని
తెప్పించుకొనిపోవుట దుర్బలము. వైనుండి వైమానికుడుపోయిన
పదినిమిషములలోగా ఫిరంగిగుండ్లు ప్రేలి మనపై నన్నికణ
ములు కురియవారంభించును. మననై న్యములలోని ఫిరంగుల
సంఖ్య అత్యల్పము. అవిలేకుండ మనముముందుకునడచి పోవుట
యేయసంభవము.

దక్షిణపాంచాసాసము.

నిలగరిన కుంభవర్షము.

ఇకపదాలో గండ్లుపడుట.

ఉదకమండలము అక్టోబరు 28:— నిలగరికొండ ఇనుప
దాణలో హిల్ గ్రావ్, రెన్నివిడ్ ప్రేవ్ కలకువధ్య గండ్లు
పడినందున, ఇదటికి సాధారణముగ పాలు 11 గంటలకును,
2 గంటలకును రావలసిన మొట్టులైయునటు ఈతలి
వార్త పంపునటను రాలేదు. రాత్రి 8 గంటలకు పూర్వము
ప్రేయినులు రావచ్చుననియు, బాబులు శత్రుదయము బట్టాడా
చేబబడుననియు నూహింపబడుచున్నది.

కున్నూరు మెట్టుపాళయంకెక్కరై రైల్వేలో గండ్లుపడుట.

కున్నూరు విలేజిరి యొక డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—
నిన్నరాత్రి కంభిపోతక కర్మించెను. నాలుగుచోట్ల గండ్లుపడి
నవి. రైల్వేప్రేవ్ కర్మ సుమారు 15 కి దుక్కుల కర్మము కురిసెను.
కనుమదిగువ నొక కెక్కువ కర్మము క్షణిక్కులు తెలియవచ్చు
చున్నది.

హిల్ గ్రావ్ అక్టోబరు 24:—రైల్వేగోడ్డుమరమ్మకు
చేయబడి సరాసరిప్రయాణములు సాగుచున్నవి. మెట్టుపాలె
మునుండి బయలుదేరిన మొట్టులు 12-30 గంటలకు 12 వ మై
లును చాటివెళ్లినది.

బొంబాయి.

మహమ్మదీయుల రాజధక్తి.

బొంబాయి అక్టోబరు 24:—అహమ్మదాబాదునందు
నిన్న జరిగిన మహమ్మదీయసంఘమువారిసభలో ఆంగ్లేప్ర
భుత్వమునందు హిందూదేశములోని మహమ్మదీయులకు గల
రాజభక్తిని వెల్లడించుచు, తీర్మానింపబడినది. ప్రస్తుతము బిగో
పాలో జరుగుచున్న యుద్ధములో తురుష్కు రాజనీతిజ్ఞులు
ఏవిధముగ సంబంధము కలుగజేసికొనక తటస్థముగనుండుటకు
వీరు కోరుచున్నారు.

యుద్ధసహాయనిధి

ప్రేమీను షేఖగారి సహాయము.

బొంబాయి అక్టోబరు 14—ప్రేమీను షేఖగారు వే
ల్లు రాకుమారుడు వెలకొల్లిన యుద్ధాధిక 5 వేల రూపా
యల నిచ్చిరి. ప్రేమీనుసంసాము పాఠశాల నిర్మణశాఖ
సమీపమునకేనున్నది. వీరు దీనికి సంస్థానాధిపతులు.

కలకత్తా.

బజ్జిబజ్జి పోట్లాట విచారణ.

కలకత్తా. అక్టోబరు 28:— ఈ విచారణ సంఘము
వారు 37. డబ్బూ విస్సెంటుగారియధివ్యక్తిక్రింద సమా
వేశమై విచారణము రహస్యముగ నుండుటకు నిశ్చయించిరి.
విచారణ లేపు ప్రారంభింపబడును.

బర్రా

క్లానుమేధిసను ప్రియరు ఉద్యోగము.

రంగూను అక్టోబరు 21—రంగూను ప్రజలు తమకు
జూపిన ఆదరణమునకును, బర్మాదుద్ధాధికనుండి యూరోపి
యను నావికులకు సహాయముగ సామ్యుచ్చివందునకును, తన
యొక్కయు తోటియందొక్కగులయొక్కయు వందనము లన్నిం
చుచు యాస్తియయొక్క రెండవ ఉద్యోగి యొక లేఖను
వ్రాసియున్నాడు. కెప్టెనుకు 450 రూపాయలును ఇంజనీరు
ఒక్కొక్కనికి 300 రూపాయలును, కేక్లిన కళాసు లా
క్కొక్కనికి నూరుమొదలు యన్నూరువరకునుయ్యబడెను.

సిమ్లా

వైస్రాయిగారికి వచ్చిన
యుద్ధవార్తలు.

సిమ్లా అక్టోబరు 28:— ఈ బెల్జియాను ఇండియా స్టేటు
సెక్రటరీగారి కద్దముండి నిన్న వైస్రాయిగారికి వచ్చినది:—
వార్తాప్రకటన సంఘమువారు 21 వ తారీఖున ఇట్లు ప్రకటిం
చిరి:—నిన్నయెడల జర్మనులు మిత్రమువలెనేకనెవడి తీవ్ర
ముగపోరివి మిత్రముండలి సేవల్పజర్మనులను వెనుకకుకొట్టినవి.
జర్మనులకు చాలనష్టము కలిగినది. బెల్జియను సేవ తమస్వస్థాన
ములను రక్షించుకొనుటకు బహుపరాక్రమముగ పోరి, అందరి
మెప్పును సంపాదించినది

అగ్రికా వ్యవహారములు.

సిమ్లా అక్టోబరు 28:—ఇండియా స్టేటు సెక్రటరీగారు
వైస్రాయిగారికి ఈ క్రింది బెల్జియానును పంపిరి:—సామలీ
ల్యాండులో తిరుగబాటుజరిగినదనియు, డెర్ బెరాను, అచ్చటి
బ్రిటిష్ఆఫీసర్లతో సహా జర్మనులు పట్టుకొన్నారనియు జర్మ
నులు వదలించినవేనీరి. ఇది కేవలము అబద్ధము. యూరోపులో
యుద్ధము ప్రారంభమైనప్పటినుండి దక్షిణాఫ్రికాలో మన
క్రిందనున్న దేశములలో ఏవిధముగ గందరగోళము జరగ లేదు

భారతీయ సైన్యము.

సురక్షితముగా దిగుట.

సిమ్లా. అక్టోబరు 28:— యుద్ధరంగమునండి ప్రధాన
సాసమువారి సంగీతంతి - భారతీయ సైన్యములు సురక్షిత
ముగ పరాసుదేశమును చేరినవి తెలియుచున్నది. ప్రయాణము
నందు సైనికు లెవరును చనిపోలేదు. గుట్టములలో కొన్ని
మాత్రమే చనిపోయినవి. పరాసుదేశమున నున్న సైనికులు
స్వయంబుగా వ్రాయు నుత్తరములు చేరుటకు నింకను చాల
కాలము పట్టునుగాన యావార్త సైనికుల బంధుమిత్రులకు
సంతోషదాయక మనదగును.

సరహద్దుదోపిడుగులు

సింలా, అక్టోబరు 28:— గత సోమవారము రాత్రి
సుమా రరువదిగురు దోపిడిదొంగలు వీరు సరహద్దున కాటలి
వైపువారు బూటానీలని యూహింపబడుచున్నారు) బన్ను
జిల్లాలోని లక్ష్మీపట్టణముమీద బడి; ఒక్కహిందువును చంపి
రి; మరియొక హిందూ సాహుకారివద్దనుండి కొంతధనము నప
హరించిరి. పాలిమేర పోలీసువారును, పటాలము సైనికులును
వారిని వెంబడించి వెదకుచున్నారు.

ఇండియాలో ధరలుపెంచుటనుగురించిన విచారణ

దొరతనమువారి తీర్మానము.

సిమ్లా, అక్టోబరు 24:—దత్తాగారి యాదీవ్యక్తిక్రింద
నొకకమిటీ యేర్పడి, హిందూదేశములో పదార్థములధరలు
పెంచుటకు గల కారణములనుగురించి విచారణలు విచారణలు
జరిపియున్నారు. ఈ విచారణలన తేలిక ముఖ్యవిషయము
లనుగూర్చి ఇండియాదొరతనమువారు తమతీర్మానమునందు
సవిస్తరముగ చర్చించియున్నారు. తీర్మానము నారంభమున,
దత్తాగారును వారికి సహాయముగ పనిచేసినవారును విచారణ
యందు గనుపవలసిన శ్రద్ధకును వారు వైకొనిన ప్రయాసకును
దొరతనమువారు తమ యామోదమును జూపియున్నారు వస్తు
వులధరలు చాలకాలమునుండి, అనగా 1905-న సంవత్సరము
నుండియు పెంచుచున్నవనియు, కాని యిట్లు పెంచుట
వలన లాభమునుపొందినవారి సంఖ్యను బట్టిమాడగా నష్టపడిన
వారిసంఖ్య యల్పముగనుండుటచే ఇట్లు పెంచుట మొత్త
ముపైని హిందూదేశమునకు లాభకారియేయనియు, ఈతీర్మా
నమునం గపరాధింపబడియున్నది. కేవలము హిందూదేశములోని
సందర్భములు మాత్రమేకాక, నాగరక ప్రపంచమందంతటను
వ్యక్తమగుచున్న సందర్భములకూడ యాధరలవృద్ధికి కారణముగు
చున్నవట. జనల రాకపోకలకును సరకుల రవానాకును
గల సౌకర్యము లభిస్తున్నది కొంతవరకు ఇండియాలోనే వే
క్రేయ ప్రదేశములందలి భారతీయుల సేవలించి,
ధరలంతటను ఏకరీతిగ ఉన్నవి. అట్లే విదేశములలోడి రాకపోక
లకు సదుపాయము లేర్పడిటవలన, లోకమంతటనుండు ధరల
కు సమానముగ ఈదేశములోని ధరలకూడ క్రమక్రమముగ
మారుటకు గాఢమైనది. ప్రస్తుతిపథిలో మరల మనుపటి
సిలికి మారుకట్టు లక్షణము లేవియు కనపించుటలేదు. ధరల
పెంచుతగ్గులు అనేక కారణములవలన నిర్ణయింపబడుచుం
టచేతను, ఏసంబంధము లేనపు డెత్తినను పరిణమించునో చెప్ప
టకు విలులేనందున, ధరలు ముందితీరన నుండునని నిశ్చ
యించుటకు సాధ్యపడదు.

హాదనుప్రభువు విరాళము.

సిమ్లా అక్టోబరు 24:— యుద్ధములో బెబ్బలుతినిన
సైనికోద్యోగులయొక్కయు, సైనికులయొక్కయు వనతికి
గాను ఉపయోగపడుటకై హరిసుప్రభువుగారు హిందూదేశ
కార్యదర్శిగారి పరముగ నొక గృహము నిచ్చియున్నారని
రాజ్యప్రతినిధికి తెలియవచ్చినది. వీరు కొంతకాలము బొంబాయి
గవర్నరుగ నుండిరి.

23 వ కృష్ణామండల మహాసభ.

జూలైలో 24వ తేదీని సమావేశమగుట.

ఆహ్వానభాగ్యక్షుల, సభాభ్యక్షుల ఉపన్యాసములు.

(గత సంచిక కేవలము.)

ఇంగ్లీషు విల్లు.

ఈ సందర్భమున మీ దూరాలోచనకు వాతమైన యంతయు మిటియొకటి గలదు. ఈనడుమ పోర్టువెంటు జార్జి గేటులో ప్రచురమయి దొరతనమువాదవలన కానన నిర్మాణ సభలో ప్రవేశపెట్టుట కాలాచింతబడుచున్న యింగ్లీషును టిల్లుగురించి బాగుగా నాలొచింపవలసి యున్నది.

ఈ టిల్లుతో ప్రచురముకావడిన దొరతనము వారి యుద్దేశమును యాటిల్లును వెల్లుటకు కారణములును మీరు చదివినయ్యుండురు. ఈ టిల్లు ప్రవేశపెట్టుటకు వ్రాయబడిన కారణములను పూతుకములై నవిగావని నాయభిప్రాయము. మన రాజధానిలో నీటిహక్కును గురించియు నీటిపారుదల హక్కునుగురించియు పుట్టబడిన కొద్ది తీర్పులను బట్టియు ప్రస్తుత మమలలోనున్న న్యాయశాస్త్రమును బట్టియు నిష్పడిందు విషయమై క్రొత్తగా నొక నూతనకానన మనావ శ్లోకము. అయినను నీటి నూతనకానన మొకటి కావలయునని దొరతనము వారి యభిప్రాయమైన యెడల నీ విషయమును గూర్చి యుత్తర హిందూస్థానముందును పంజాబు మొదలగు రాష్ట్రముల యందును సమయలోనున్న కాననములకంటి కానన మొకటి యీ రాజధానికే చాలుననియు నితర రాజధానులలో సమయలోనున్న కాననములకంటి నెక్కువ నిర్బంధకరముగా నీరాజధాని కీ కానన మనవసరమనియు చెప్పవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము ప్రజల భుక్తిములోనున్న హక్కుల నీకాన నము సంప్రదించుగా నాకాననమే జలాధారము లన్నిటికం దును దొరతనమువారి కెన్నడూలేని యొక క్రొత్త హక్కును గల్పించుటకు కానిమగు చున్నది.

అధికారులు, పొరబడి ప్రజల చిరకాల భుక్తిమగు హక్కును భంగము కలిగించినపుడు నీవిల్ కోర్టుల ద్వారా న్యాయమును పొందుటకు నీటిల్లుటంకముఁ గలిగించు చున్నది. నీటిహక్కు వ్యవసాయ దారులకును భూస్వాములకును, మిక్కిలి ముఖ్యమైనది కావున నీవిల్ కోర్టులద్వారా నిందు విషయమై న్యాయమును పొందుటకు వీలు కలుగజేయక చొర తనమువారి యుద్యోగముల తీర్మానమునకు లోపముచుండును, నీటిహక్కులను బోగట్టుకొనిన వారికి తగినంత ద్రవ్యరూప కమైన ప్రతిఫలము గలుగకుండుటయు, నీ టిల్లుయందున్న లోపములలో ప్రధానమైన గొప్పలోపమని రూఢిగాఁ జెప్పవలసియున్నది. దొరతనమువారి న్యాయదానాధి కారములను, నరులు యధికారములను నొకే యుద్యోగముని యందుండుట న్యాయముకాదు కనుక నీ రెండధికారములను జేరుపఱచిజేయ వేలుద్యోగముల యందుండునలనదని మనమందరము మొఱు వెట్టుచుండగా చిరకాలమునుండి, నీటి హక్కును గుఱించి తీర్మానము చేయుచున్న నీవిల్ కోర్టుల యధికారము మట్లు జఱచి చొరతనమువారి యుద్యోగముల యందే యధికారముంచుట కేవలము న్యాయ విరుద్ధముగా నున్నది. మఱియు చిర కాలానుభవమై చాలాకాలమునుండి భుక్తిములోనున్న హక్కులకుగూడ నీటిల్లు పాడుచేయుచున్నది. ప్రస్తుతము చేయబడు న్యాయశాస్త్రములను, స్వభావమును, నిదనతను చిరకాలము నుండి భుక్తిములోనున్న హక్కులను బాడుచేయునట్లు దొర తనమువారు చేయకూడదు. నూతనముగా చేయబడు న్యాయ శస్త్రములను స్వభావము, మందుకలుగబోవు హక్కులకే విధమైన భంగములు కలిగించినను గలిగింపవచ్చును గాని యిది రకకే హక్కుగలిగి యట్టి హక్కు భుక్తిములో నున్నప్పుడు, వారికి భంగము కలిగించుట మాత్రము ధర్మముకాదు చాల పంది ప్రజల హక్కులను భంగము గలిగించి వారిహక్కులతో సంబంధించిన వ్యవహారముల గూర్చిన యీ టిల్లువంటి గానిలో మాత్రము నిదనకే భుక్తిములోనున్న హక్కులకు భంగము కలిగించు సాధనములుంచుట న్యాయముకాదు.

నీటిహక్కును స్థిరపఱచి యిదివఱ కమలలోనున్న మన్యాయసానముల తీర్పులప్పుడు దామేయంగీకరింపకుండుట చించికాదు. ఇట్టి ముఖ్యవిషయమై అట్లు చేసినప్పుడు దొర తనమువారు, నీటి హక్కులను గురించి యాలోచించుట కొక మీషను నేర్పజుట న్యాయము. అట్లుచేయక దమకున్యాయమనితోచిన విధమున అట్లును చేయుట మాత్రము ధర్మము

స్థానిక ప్రభుత్వము.

లారు విప్లవప్రభుత్వముగలనట్టికి ముప్పదిసంవత్సరములకు బూర్వమే మనకు స్థానికప్రభుత్వవిధికార ప్రాప్తిగలుగజేసిరి. ఈముప్పది సంవత్సరములనందేయు, గలగజేయబడిన యాటం కము లోయన్నను లోకలబోధులన్న మునిసిపాలిటీ లున్న ఒక్కొక్క పనిచేయుచున్నవి. నీటియందక్కుడక్కుడి స్వల్పలోపములన్నను స్థానికప్రభుత్వము మనదేశమున యొక ముగాక పనిచేయగలిగినది స్థానికప్రభుత్వము చక్కగా నభివృద్ధి నొంది యున్నట్టిస్థితికివచ్చుటకు గలిగినయాటంకములు మీకుదెలియనివి గావు. ఈలోకల్ బోర్డును, మునిసిపాలిటీ లున్న, గంచమైన సభికార మొగుగబడక బాధ్యతల గొప్ప కార్యములను నిర్వహించవలసివైనది. దొరతనమువారి యున్నలోద్యోగములు లోకలబోధులలో వెసిడెంటుగాని మునిసిపాలిటీలో వైసుమనలుగాని నుండట మంచిది గానిదియు జలుండుటవలన ప్రజలు స్వేచ్ఛగా దమకొనగ బడినస్థానికప్రభుత్వవిధికారమును వినియోగపఱచవలరనియు ప్రజలకు స్థానిక కార్యాచరణ విషయమై బోక్సియండుకపోవు ననియు, ప్రస్తుతప్రభుత్వప్రభుత్వమునకే జెప్పెను, ఈబోధులను, మునిసిపాలిటీలను, దొరతనమువారి యుద్యోగములచే కానింపబడుచు వారికి లాబడయున్నంతవరకు స్థానిక ప్రభుత్వ మభివృద్ధి జేందుటకు వీలుగలుగదు. మన రాజధానిలోని జిల్లా బోర్డు లన్నిటిలోను. ఆయాజిల్లా కలెక్టరే వెసిడెంటుగా నున్నారు.

అలహాబాదు రాజధానిలో జిల్లాబోర్డుల మొదలు సాధారణముగా, ఆయాజిల్లా కలెక్టరుని వెసిడెంటుగాగారు కొని యేర్పాటుచేసుకొనినను ప్రెసిడెంటుగా గోరికొని యేర్పాటుచేసికొను యధికారముమాత్రము జిల్లాబోర్డుల మొదల ర్దుకుగలదు. మధ్యపరగణాలలో జిల్లాబోర్డులమొదలు దొరత నమువారి యుద్యోగములేని మొదలునే వెసిడెంటుగా వెన్ను కొని సభికారము గలిగియున్నారు ఈరాజధానికే మాత్రమి యదృష్టములలో నొక్కమైనను లేదు.

ఈరాజధానిలోని బోర్డులలోనున్న మొదలందఱిలో దొరతనమువారి యుద్యోగములలోమొదలుగనున్నవారేయెక్కువగా గనుపించుచున్నారు. మనరాజధానిలోని లోకలబోర్డులలోని మొదలుండఱు గలసి 5998 మంది యున్నారు. అందులో 690 మంది మాత్రమే ప్రజలచే వెన్నుకొనఁ బడిన వారు.లోకలబోర్డులోని మొదలుసంఖ్యలోఁ బ్రజలచే వెన్ను కొనఁబడినవారు నూటికి రాష్ట్ర మందెందరెందరున్నారోనీకొంద పట్టికవలన మీకుబోధపడగలదు.

1. మధ్యపరగణాలు. చీరారులూ—నూటికి 71.7 మంది
2. యునైటెడ్ ప్రావిన్స్—నూ. అమోధ్యరాష్ట్రము లలో నూటికి 69.3
3. అస్సాము రాష్ట్రము—నూటికి 55.7
4. హంబాయిరాజధానియందు నూటికి 44.4
5. బంగాళరాజధానియందు నూటికి 40.6
6. పంజాబురాజ్యయందు నూటికి 40.6 మంది
7. చీరారు, ఒఢిరాజ్యములయందునూటికి 28.8 మంది
8. మద్రాసురాజధానియందు నూటికి 11.5 మంది

దీనిబట్టి చూడగా మనరాజధానియందు లోకలు బోర్డు లలో ప్రజలచే వెన్నుకొనఁబడిన మొదలుకంటే దొరతనము వారి యుద్యోగములలోనున్న మొదలు యెక్కువగా నున్నారని స్పష్టమగుచున్నది. ఇట్లు దొరతనమువారి యుద్యోగములలోనున్నవారే యెక్కువ సంఖ్యల మొదలుగానున్నప్పుడు స్థానికప్రభుత్వశక్తి మెట్లు సార్థకమయి ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము గలిగి గుండుట కవకాశము గలుగును? మున్న మొన్న యేర్పాటుకావడిన జేహను ఒఢిరాజ్యయందుగూడ దొరతన మువారియుద్యోగములలోనున్నవారు బోర్డులోఁ దక్కువగా నున్నారు. స్థానికప్రభుత్వము సార్థకమై యభివృద్ధిగావలె నన్నచో కాననమందు విధింపఁబడిన రీతిని బోర్డులోని మొదలు సంఖ్యలో నాల్గవంతుకన్న నెక్కువగా దొరతనమువారి యుద్యోగములందమండ చేయుట త్యాగశక్యము. అట్లుచేయఁ బడి దొరతనమువారి యుద్యోగములో నుండకఁ బ్రజలచే నె

న్నకొనబడిన మొదలు దమకు నిజమైన యధికార మొనగా బడినచోఁ దమ కార్యభారమును గుఱతగి ఒక్కొక్క బనిచే యఁగలగదురు. గ్రామస్థలి బోర్డుల విషయములలో దొరతన మువారి యుద్యోగములగూడ బరిగణించఁబడికపోవుట మిక్కిలి యాశ్చర్యకరముగానున్నది. దొరతనమువారి యుద్యోగములలో నున్నవారును, యెక్కు ఆఫీసియో మొదలు గలసి ప్రతి బోర్డులో మొత్తము మొదలు సంఖ్యలో నాల్గవంతుకన్న నెక్కువగా నుండగూడదని లోకలబోర్డు ఆక్టనుందు జెప్ప బడియున్నది. మన రాజధానిలోఁ దక్కిన రాజధానులలో కన్న బోర్డులలోని మొదలు మొత్తము సంఖ్యలో దొరతనము వారి యుద్యోగములలో నున్న మొదలు సంఖ్య యెక్కువగా నున్నది; విద్యావిషయ వ్యవహారముగాను ఉద్యోగముల వేతన ములకొండ నెక్కువగాను కర్పించఁబడుచున్నది. దీనిబట్టి చూడగా బోర్డులస్థితి మనరాజధానిలో నెట్లున్నదో మీకే బోధపడగలదు. బోర్డులోని మొదలు మొత్తసంఖ్యలో దొర తనమువారి యుద్యోగములలోనున్నవారును యెక్కు ఆఫీసియో మొదలుసంఖ్యలో నాల్గవంతుకన్న నెక్కువ ఉండగూడదని నియమిం పఁపడుటకుఁ గారణము మహమ్మదీయులు జమీందారులు మొదలగువారి కరవునను విశేషవిషయములనుగూర్చి యను భవ భానముగల వారిని మొదలుగా నేర్పజుచుకొనుట కవకా శమిచ్చుటకుగాని మరియొకందుకుగాదని మన మూహింపవచ్చు ను. ఇట్లు మొత్తము మొదలు సంఖ్యలో నాల్గవంతుకన్న దొరతనమువారి యుద్యోగముల నేర్పాటుచేయఁబడిన బోర్డు లలోగూడ తాలూకాబోర్డులనుండి దొరతనమువారి యుద్యో గము లనేకులు ప్రతిభలుగా జిల్లాబోర్డులలోఁ బ్రవేశించుట కవకాశము గలిగియున్నది. దొరతనమువారి యుద్యోగములగు తహశీలుదారు తాలూకాబోర్డులో జిల్లాబోర్డు మొదలుపదవి కన్నక కనేక్షించిప్పుడు యితరలా కహశీలుదారులతో బో టిగానుండి గెలుచుట సాధ్యము. కాబట్టి స్థానికప్రభుత్వము సార్థకముగా జేయఁబడవలెనన్నచో నియక్రిమమును మాన్పించుట త్యాగశక్యము.

ది 31 మార్చి 1913 వ తేదీ నాటికి మనరాజధానిలో నున్న 25 జిల్లాబోర్డులలోను 124 మంది యెక్కుఆఫీసియో మొదలులలోను 75 దొరతనమువారి యుద్యోగములను, 192 దొరతనమువారివలన నేర్పాటుచేయబడిన గృహస్థులును, తాలూకాబోర్డులవల్ల వెన్నుకొనబడిన యుద్యోగములు, 102 గురును గృహస్థులు 254 గురును మొదలుగానున్నారు. ఈ కృష్ణాజిల్లాలో మొత్తము 40 మంది మొదలులలో 6 యెక్కు ఆఫీసియో మొదలుగను 4 మొదలుగా నియమింపఁబడిన యు ద్యోగములను యెక్కుకొనఁబడిన యుద్యోగములు 9 గరును, యుద్యోగములుగాకుండ నియమింపఁబడిన గృహస్థులు 10 మందియు వెన్నుకొనఁబడినవారు 11 గురును గలరు. ఇట్లు దొరతనమువారి యుద్యోగములతో నిండియున్నబోర్డు స్వతంత్ర శక్తిగలిగి పనిచేయవేర్చుటెట్లు తలపించును? స్థానికప్రభుత్వ మెట్లుభివృద్ధి నొందుటకు సాధనమగును? యీబోర్డులో మొ దలుగానున్న యుద్యోగములుగాని గృహస్థులుగాని సామా సించి యేపని దలపెట్టిచేయగలరు? అట్టివారు దలపెట్టిన కార్య మేది కొనసాగుట కవకాశమును ; కాబట్టి తాలూకాబో ర్డులనుండి దొరతనమువారి యుద్యోగములు జిల్లాబోర్డులకు మొ దలుగా రాకుండునట్లుచేయుట త్యాగశక్యము. దొరతనము వారి యుద్యోగములు మునిసిపల్ కోస్టులలో మొదలుగా నుండఁగోరినప్పుడు జిల్లాకలెక్టరు అనుమతిని బొందవలసిట్లు తాలూకాబోర్డులనుండి జిల్లాబోర్డులకు మొదలుగా రాగోరిన యుద్యోగములు జిల్లాకలెక్టరు యనుమతిని బొంద నవసరము లేదు. అధికారులు వారిచివప్పడగూడ వారి సలహాసంగీక రింపక జిల్లాబోర్డులో మొదలుగానుండఁ బ్రయత్నించిన యు ద్యోగములుగూడ గలరు. మద్రాసు దొరతనమువారిచే 1888 సంవత్సరమందు జారీచేయఁబడిన లోకల్ బోర్డు ఆక్టనుచక్కగా నీరాజధానిలోఁ బనిచేసినదని వ్రాసినందుకు మనమందరము మిక్కిలి సంతోషింపవలయును. ముప్పది సంవత్సరములనుండి స్థానికప్రభుత్వస్వాతంత్ర్యము చక్కగా వినియోగింపఁబడిన కారణమునుబట్టియు లోకలబోర్డుల చక్కగాపనిచేయుచున్న సేతువునుబట్టియు దొరతనమువారి యుద్యోగములసహాయమిక పిటి కక్కగలేదని నిశ్చయముగా దోచవలయును.

తాలూకాబోర్డులకుద్యోగములుగాని గృహస్థులను వెసి డెంటుగా నేర్పజుచుటను వైసువెసిడెంటు వెన్నుకొను స్వాతంత్ర్యమిచ్చుట కంగీకరించినంగలకును నీదొరతనమువారికి మనము గృహస్థులమై యుండవలయును. మఱియు జిల్లాబోర్డు లకు వైసువెసిడెంటు నియమించుట కియ్యకొనినందుకుగూడ మనము సంతోషింపవలసియున్నది. దొరతనమువారి 1912-13

సంవత్సరపు చివరనుండి మూడు తాలూకాబోర్డులకు మాత్రమే నైసిడెంటు నెన్నుకొను స్వాతంత్ర్యమివ్వబడినది. తొమ్మిదితాలూకాబోర్డులకు ద్వితీయగతిగాని మొదట్లో నైసిడెంటుగా నేర్పాటుచేసిరి. ఇట్లు నైసిడెంటు నెన్నుకొను స్వాతంత్ర్యమివ్వబడిన తాలూకాబోర్డులలో యీ యేలూరుతాలూకా బోర్డుకట్టి, ఆది మొదలీక కొన్ని తాలూకాబోర్డులకు నైసిడెంటును నియమించిరి. కాని మనకొనగబడిన యీతాలూకాబోర్డులలో స్థానికప్రభుత్వ వర్గపు జెందనేరదు. దోరతనమువా నడుమ తాలూకాబోర్డులకు నైసిడెంటునేర్పాటుచేసి మనకొనగిన స్వాతంత్ర్యము మనము చక్కగా వినియోగించిని గంగతెనెట్టి యారాజధాని యందున్న తాలూకాబోర్డులన్నిటికిని ధారాళముగా నీలాభము గలుగజేయుట స్వాభావికము. మఱియు నొకటి రెండు బోర్డుల కయినయదొక్క గుట్టుగానందని గృహస్థులను నైసిడెంటుగా నియమించునముమగూడ నిష్పడు తటస్థమైన దనుట కెంత మాత్రమును సందియములేదు. ఇలాబోర్డు లన్నియు దమతమ ప్రాంతనైసిడెంటు నెన్నుకొను స్వతంత్రము గలిగియుండుట కియిన నాలస్యము చేయగూడదు.

ప్రత్యేకము బోర్డును దమమొదట్లో నొక లక్షనిగా నియమింపవలసిగాని యొక కమిటీగా నేర్పాటుచేసి వాటికి గొన్ని పనుల నప్పగించి చేయించుట లోకము బోర్డుకు ఆత్మ ఆపకాశముచ్చును. కాని యిట్లేర్పాటుకాబడిన కమిటీలు దగిరితని పనిచేయజాలకున్నవి. ఇందుకు గారణ మొక మిటిల కేవిధమయిన యధికారమిచ్చుటను ఆత్మవలన నవికాశములేకపోవుటకన్న మరెయ్యకట్టకాదు. ప్రస్తుతమున్నట్టినిబట్టి బోర్డుల ప్రాంతనైసిడెంటుకున్న మొదట్లోగాని బోర్డులవల్ల యేర్పాటుకాబడిన కమిటీలకుగాని యవిధమయిన యధికారమును లేదు. నైసిడెంటు కమిటీలను అధికారములేని బోర్డులను నియమించునము ఫలములేదు. కాబట్టిబోర్డు మొదట్లోను, బోర్డులలోను నేర్పాటుకాబడు కమిటీలను గొంత అధికారమిచ్చి ఆయాబోర్డు ప్రాంతనైసిడెంటువలన నంగీకరింపఁ బడునట్లు చేయుట తోచకము.

కృష్ణాజిల్లా 5110 చరపు మెప్పు విస్తీర్ణము 15,4726 మంది జన సంఖ్యయు గలిగియున్నది. ఇంత విస్తీర్ణప్రదేశము నొక్క నైసిడెంటు గనిపెట్టి మాచుట మిక్కిలి కష్టసాధ్యము. నైసిడెంటు యంతసామర్థ్యము గలిగి కత్తియట్లు గలవాడయినను బోర్డు అధికారమునకు లోనగు కార్యభారము నంతయు నతడొక్కడే యావిస్తీర్ణ ప్రదేశమంతయు జూచి చేయలేడు. కాబట్టి ప్రస్తుతము నైసిడెంటుకున్న యధికారములోగొంత బోర్డు మొదట్లోను, బోర్డులలోను నేర్పాటు కాబడు కమిటీలకును ఉండవలయును.

మ్యునిసిపాలిటీలు

బోర్డుకులేనే మ్యునిసిపాలిటీలకుగూడ నెక్కువ యధికారములనివ్వబడి దోరతనమువారి యుద్యోగముల యధికారమునకు నేలము లోనబడవలెనట్లు చేయబడునాడదు. ఈనడుమ మద్రాసు గవర్న మెంటువారు మ్యునిసిపాలిటీలకు బూర్వముకన్న గొంచెముక్కువ అధికార మొసగినందుకు మనము సంతోషించవలసి యున్నది. కాని యీయధికారము చాలదు. మ్యునిసిపాలిటీలు చక్కగా పనిచేయుగలుగుట కింకను వాటికధికారము లిచ్చుటవల్లము. ఈ జిల్లానుండున్న మ్యునిసిపాలిటీలన్నియుఁ సమమైన మెను నెన్నుకొను అధికారమును బొందవలెనట్లు కోచనియము. కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందటి వఱకు జరికాలముగా నీభాగ్య ముభవింపుచున్న యాయేలూరు మ్యునిసిపాలిటీ పొరులగోర్కూమిదనే యాయధికారమును బోగొట్టుకొన్నది. ఉన్నయధికారమును బోగొట్టుకొనుట ములభముగాని యధికారమును దెచ్చుకొనటమాత్రము సులభముగాదు. అయినను గొన్ని సంవత్సరములనుండి నామ ప్రభుగను ము. రా. రా. రావు బహద్రులు రామచంద్రారావు పంతులుగారి యాధిపత్య విశేషముక్రింద నుంచి మిక్కిలి చక్కగా పనిచేయుచున్న యాయేలూరు మ్యునిసిపాలిటీకి సత్వరముగా నీయధికారమును దోరతనమువా రొసంగదరని నేను దృఢముగా నమ్ముచున్నాను.

యూనియనులు, గ్రామ పంచాయతీలు.

ఈ రాజధానియందు 81 మార్చి 1918 తేదీకి 8722 మొదట్లో గలిగి 693 యూనియను పంచాయతీలున్నవి. ఈ మొదట్లో 886 గురు గ్రామాధికారులు దమయుద్యోగమును బట్టి యక్వాక్సియో మొదట్లోగాను, 271 యితర అధికారుల మొదట్లోగాను, దక్షిణ 2515 గురు మాత్ర మితరులు మొదట్లోగాను ఉన్నారు. ఈ జిల్లాలో 23 యూనియనులుగలవు. అందు 173 గురు మొదట్లోగానున్నారు. ఈ మొదట్లో

నొక్కడ దిప్ప దక్కిన వారందఱు గ్రామోద్యోగములును, యితర ఉద్యోగములును, బోర్డుచే నియమింప బడినవారును మాత్రమే మొదట్లోగానున్నారు. ఈ యూనియనుల చక్కగా పనిచేయు చున్నట్లు దోరతనము వారభిప్రాయము గలిగి యున్నందుకు మనము విక్కిలి సంతోషించవలసి యున్నది. కాని యూనియను మొదట్లో నెన్నుకొను అధికారము గ్రామముల కొనగబడి యూనియనుల మూలముగా గ్రామ స్వభావములింకిన నెక్కువగాఁ జేయఁబడి టకు గ వలసిన యధికారము మాత్రమింకిన నెక్కువగాఁ నొనగబడ వలయును. మఱియుఁ దమచైరమాన్య నెన్నుకొను అధికారమును యూనియను మొదట్లో నొకటిని తాలూకా బోర్డుకు మొదట్లోగా నెన్నుకొను అధికారమును యూనియనుల కియ్యబడవలయును. దోరతనమువారు చేసిన పొరపాటు పనులలో గ్రామ పంచాయతీలను బాడిచేయుట యొక్కటి మిక్కిలి ముక్కువైనదనియు నిందువలన నొక పక్షము లిదివరకే సుభ వింతులుగాక నొక మఱిగూడ సంభవించుననియు నొక యింగ్లీషు గ్రంథకర్త వ్రాసి యున్నాడు. సాక్షి ప్రభుత్వమునకు గ్రామ పంచాయతీల ముఖ్యము. ఈ గ్రామ పంచాయతీలు చక్కగా నభివృద్ధి నొందవలసిగాని సాక్షి ప్రభుత్వ మభివృద్ధి జెందనేరదు. కాబట్టి గ్రామపంచాయతీల నేర్పాటుచేసి వాటిభివృద్ధిఁజని వాటివలెఁ జక్కగా పనిచేయుచుట త్యాగత్యము. మనదేశములో నాగరికత గ్రామ పంచాయతీలే మూలాధారము. మనదేశము పురాతనాన్నత్యదేశము బోగొట్టుకొని నాడగుట మూలాధార మి గ్రామపంచాయతీ లడగంటుటయే యని నమ్మవలయును. సాక్షి ప్రభుత్వము, అభివృద్ధిఁజన వలయునన్నచో దానికి మూలాధార మగు నీ గ్రామ పంచాయతీలను బలపరచి మంచిస్థితియందుంచవలయును. ఎంత దివ్యధనమును నిర్మించినను బునాది దృఢముగా నుండవో నాభవము చరకాల ముండ నేరట్లు సాక్షి ప్రభుత్వ మొదటిల వత్తరమయఁదగిన ప్రభులమయఁదగిన తెయఁబడినను బునాదికంటేవగు నీ గ్రామ పంచాయతీల నేర్పాటుచేసి వాటిని మంచిస్థితి యందుంచవో లాభములేదు. గ్రామ పంచాయతీలు మనదేశమందలి పర్యవేక్షకులవలె జరికాలమును, డి యుండినవని సర్. హెచ్. యస్. మొకదొరగారు వ్రాసిన యంశమునుబట్టి హిందూదేశముని కవివీనములుగావు. పూర్వపు స్థితిగతులు నూరేపుటవలన బూర్వికాలముందువలె నీ గ్రామ పంచాయతీల నేర్పాటుచేసి వాటివలె పనిచేయుచుఁ గలుగుట సాధ్యమని గొందఱుచున్నారు. ఆహుట వాసవ మయినను బూర్వపూర్వముల ననుసరింపక నిష్పటి గ్రామస్థితి గతులనుబట్టి యుచితముగు గీతని గ్రామ పంచాయతీలను యొక్కటి పనిచేయుచుఁ గలుగుటకు బోత్తిగా నీ బుంపక పోలేదు. పూర్వము గ్రామ పంచాయతీలు పనిచేసిన విధమును వాటి గౌరవస్థితిని గుర్రెత్తి యిట్టి యున్నత స్థితికి రాగల మార్గములను బ్రకృతి కాలానుగుణములను వాటిని యోచించి స్వీకరించి ముందభివృద్ధి నొందుటకుఁ దగిన సాధనములతోఁ దిరిగి గ్రామపంచాయతీలను సత్వరముగా నేర్పాటుచుట మిక్కిలి యవసరము.

దోరతనమువారిచే నియమించబడిన డిస్రెటరై జేషక్ కవివీనము ఈనడుమమునుగూర్చి చాలామార మూలించి గ్రామపంచాయతీల నేర్పాటుచిచ్చు చిచ్చు నీవితే క్రిమినల్ వ్యాజ్యముల తీర్మానముల యధికారమును. గ్రామపాంశుధ్యము, గ్రామములలోని పాటలను బాగుపఱచుట, పల్లెకూటములమీది యధికారము మొదలగు గ్రామములలో నుంబంధించిన యధికారముల నేకములు వారికొసగుట యుచితమని తమ యభిప్రాయమును వ్యక్తపఱచిరి. మఱియు నీటిపారుదల విషయమును కల్లుసారా దుకాణములనుంచు విషయమునుగూడ నీపంచాయతీల యధికారమునకు లోబడియుండుట మంచిది. దోరతనమువా రీ గ్రామ పంచాయతీలను స్థాపించుట త్యాగత్యకమని యంగీకరించును నప్పటికిని వానివిషయమే యుంచు కైన ప్రధానహింపకపోవుట మిక్కిలి విచార కరముగానున్నది. గ్రామాధికారి పూర్వమందువలెగాక నిష్పడు దోరతనమువారి యుద్యోగముగా జేయఁబడుటవలన నాతనికి గ్రామస్థులవలన గౌరవమర్పదలంతగా జరుగుటలేదు. అందువలన గ్రామోద్యోగములను దోరతనము పక్షమువారినిగా గ్రామస్థులు గడించి వారిని నమ్మకుండుటగూడఁ దటస్థమగుచు వచ్చినది. గ్రామ పంచాయతీల నేర్పాటుచేయునపుడు గ్రామాధికారియందు గ్రామములకు గౌరవమును నమస్కరమును గలిగియుండునట్లు చేయుటముఖ్యము. గ్రామపంచాయతీలను యాధాస్థితిఁ దెచ్చి యభివృద్ధి నొందుట చేసినగాని దేశభివృద్ధి గలుగనేరదని యొక అంగ్లేయ గ్రంథకర్త వ్రాసియున్నాడు.

దోరతనమువారు లోకలబోర్డు ఆత్మను మ్యునిసిపాలిటీల ఆత్మను సవరణచేయున నిష్పడు దలపెట్టిరి. కొద్దికాలములో నీరెండు విషయములను గూర్చియు శాసన నిర్మాణసభయందు దోరతనమువారు కీలులు ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు. గ్రామ పంచాయతీల నేర్పాటు విషయమునుగూర్చి కూడ నొకటిలు ద్వారలోఁ బ్రవేశ పెట్టవలెను. కాబట్టి యీతరుణమును మనము జక్కగా వినియోగించి యీవిషయములను గూర్చి మనయభిప్రాయములను దోరతనమువారికి విశేషింపించి ఆయా ఆత్మల యందుఁ జేయఁదగిన మార్పులను జేయింపవలెను. లోకలు బోర్డుల విషయమునుగూర్చియు మ్యునిసిపాలిటీల విషయమును గూర్చియు మీ లోనను భవము గల వారిందును గూర్చియు చిత్ర మగు సలహాచ్చియి విచక్కగాఁ బ్రవేశయఁ గలుగుట కవసరమయిన మార్పులను గ్రోత్తయేర్పాటులను జేయింప సహాయ మొసంగవలెదను. ఈవిషయము మిక్కిలి ముఖ్యము గావున నియమగూర్చి సభలు గావించి య, వార్తాపత్రకలలో జ్వలించియు, శాసన నిర్మాణసభ యందు ప్రజాప్రతిఘట మూలముగాను దోరతనమువారికి మన యభిప్రాయములను విశేషములను మనకుఁ గర్తవ్యము.

విద్యావిషయము.

ఈమండలమునకేగాక మనదేశమున కంతట సంబంధించిన ముఖ్యవిషయము విద్య. దీక్షలుగూడ విద్యాలాభమును బొందుట సాధ్యమగునట్లు విద్యనులభి సాధ్యముగా నొనర్చి యింకిన ననేకపాఠశాలలను స్థాపించుటచితము. పాండిత్య పృథయే ప్రధానముగా గడించి విద్య విశేషధన క్రియసాధ్యముగా నొనర్చుటకంటె ప్రయోమరే యెలిమెంటరీ తరగతులవరకు విద్య మిక్కిలి సులభసాధ్యముగాఁ జేసి దీక్షలుగూడ విద్యాలాభ మందుటకుఁ దగిన స్థితిని దేశమందఁజేయుట క్రొత్త పాఠశాలల నేర్పాటుచుట మంచిది. మనదేశమంద భానాంధకారమును దొలగించి యుచితముగా విద్యాదాన మొసంగి ప్రతీక్షిల్లవాడును దప్పుక చదువు నేర్చుకొనునట్లు చేయవలయునని మన ముఖ్యాభిప్రాయము. అట్లుచేయుట విశేష ధనసాధ్యమైన కార్యముగావున ప్రస్తుతము వీలులేదు. ఘోషేగారు కొలదికాలము క్రిందట సమాట్లాసన సభయందఁ బ్రవేశపెట్టిన కీలు ననుసరించి మనదేశమందదోరతనమువారు విద్యాదాన మొసంగవలయునని మనకొక్క యెననుఁ బ్రస్తుతము వారీషయమునుగూర్చి చేయుట కంగీకరించి యేలేట చేయుచున్న ధనసహాయము నైన నుచితమగు మార్గములయందు వినియోగముచేసి క్రొత్త పాఠశాలలను స్థాపించుట చితమని నా యభిప్రాయము. మన రాజధానియందు మ్యునిసిపాలిటీల దమ రాబడిలో నూటికి 9 1/2 రూ.ల వంతునను లోకలు బోర్డులు నూటికి 10 రూ.ల వంతునను విద్యావిషయము ఖర్చుచేయుచున్నారు. ఈజిల్లాలో 2047 విద్యాశాలలున్నవి. అందు 75280 విద్యార్థులు చదువుచున్నారు. 1912-13 సంవత్సరాంతమునకు వంతకు పూర్వము కంటె 1814 అనగా నూటికి 51 వం దోరతనమువారి పాఠశాలలను, అందులో చదువు విద్యార్థులసంఖ్య 93,064 తక నూటికి 8.1 వంతునను పోచ్చెను. ప్రయవేటు పాఠశాలలు దాదాపు నూటికి 10 వంతునను, అందు చదువు విద్యార్థుల సంఖ్య నూటికి 8 1/2 వంతునను క్రింద. ఈ జిల్లాలో 1,49,244 గురు మగవాండ్లను, 1,50,836 గురు ఆడవాండ్లను చదువదగిన వయసుగలవాండ్లున్నారు. అయినను అందు 55,945 గురు బాలుకును 20,865 గురు బాలికలును, మాత్రమే చదువుకొనుచున్నారు. దీనినిబట్టి చూడగా మిజిల్లాలో మూడు వంతులమఁది విద్యాగంధము లేనివారని స్పష్టమగుచున్నది.

విద్య లేకపోవుటవలన జనులు తమ స్వతంత్రతలను జక్కగా గుర్రెగి దానుభివృద్ధి నొందుటకు దగిన సాధనములను గ్రహించి యున్నత స్థితికివచ్చుటకును మనదేశ మభివృద్ధి నొందుటకు నీలు గలుగవచ్చును. పూర్వమునకంటె నిష్పడు చదువు మిక్కిలి ప్రయముయినది. పాఠశాలలలో జీతములు పోచ్చింపబడుటచేత దీక్ష విద్యార్థులు చదువుకొనుట కష్ట సాధ్యముగా మన్నది. ఎలిమెంటరీ తరగతివరకు విద్య నుచితముగా జేప్పటమంచిది. మన రాజధానిలో 1912-13 సంవత్సరాంతమునకు మ్యునిసిపాలిటీల క్రిందనున్న ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలక్రింద 1,99,639 రూపాయలు ఖర్చుచేయబడినవి. జీతములక్రింద 10884 రూపాయలు మాత్రమే వసూలయినవి. ఈ విధముగా నెలిమెంటరీ పాఠశాలక్రింద ఖర్చు అయిన విశేష మొత్తమును, జీతములవలన నవసూలయిన స్వల్ప మొత్తమును బాటించి మ్యునిసిపాలిటీల క్రిందనున్న పాఠశాలల నయినను విద్య నుచితముగా గర్రుట మంచిది. ప్రయ పాఠశాలలను నిరుత్సాహ పరుటంత మంచిదిగాఁ యభిప్రాయము. అట్టి పాఠశాలలు బోత్తిగా నాశన

నట్లు చేయటంకన్న వంచి నీలియందండి చక్కగా విద్య గరభునట్లు చేయుట కన్న సాధ్యమగుదు. పాఠశాలల కొర కిందను గట్టిచి కుప్పలు కల్లుల మెదలయిన సామానలను పుస్తకములను గొనవించి విశేష ద్రవ్యమును క్యయవచుట కంటే త్రోతగా పాఠశాలల నెర్పించుట కంటే నెక్కువ ధనము ఖర్చుపరచుట మంచిది.

పూర్వకాలముందు యాజ్ఞా ఆశేకములగు చేతనలకు ప్రసిద్ధి కెక్కింది. అందఱేకములు రూపుమాపిరివి. కొన్ని నామా వస్తువులుగా నున్నవి. బిల్లి, కిర్రా, విద్యావిషయమై విశేష మయిన ప్రధనఃపించి విక్రీలి క్రేదతో పనచేయింపవలసి యున్నది. బిల్లి, కిర్రా విద్యల నభ్యసించి నొందించుట మిక్కిలి యవసరమని గ్రహించి దొరతనమువారికిదుమ నందు విషయ మై చేయదలచెట్టి ప్రయత్నములకు మనము మిక్కిలి సంతోషించవలసియున్నది. పాఠశాలలలో విద్యార్థులు దమకెను గులాచారములగు విద్యలను నేర్చుకొనటకు దగినయతకాశ ముల నేర్పరచవలెను. వ్యవసాయదారుల పిల్లలకు వ్యవసాయ మును గురించి దేశభాషలలో బోధించవలయును. బొంబాయి రాష్ట్రములో వ్యవసాయమునగుర్చి పాఠశాలలలో బోధింతురట. బంగాళరాష్ట్రములో పల్లెటూరి పాఠశాలలయందు విద్యార్థులకు వ్యవసాయవిషయమై పాఠములు చెప్పట కేర్పరచబడినది. మధ్యపగళాలయందు ఎలిమెంటరీ ప్రైమరీపాఠ శాలలలో వ్యవసాయ విషయము నేర్పరచబడుచున్నది. కాబట్టి మన రాజధానిలోగూడ నావిధముగా పల్లెటూరి పాఠశాలలందెల్ల వ్యవసాయమునగుర్చి పాఠముల చెప్పటయేగాక బిల్లి కిర్రా విద్యలను వ్యవసాయవిద్యను నేర్పి ఉన్నతవిద్యల వాతశాలలు ప్రతిజిల్లాయందు న్నాపించుటకు అత్యవశ్యకము. మన రాజధానిలో విద్యార్థులిచ్చు జీతములు తక్కిన రాజధానిలలోకంటే మిక్కిలి యెక్కువగానున్నవి. ఈవిధముగా జీతముల నెక్కువకేసి విద్యనులభసాధ్యముగా చేయబడక పోవుటచేత విద్యార్థులకు మిక్కిలి కష్టతరముగ నుండును.

ఆరోగ్యవిషయము.

ఈజిల్లాలో కొన్ని డెల్టాలతలకాయను గొన్ని మెరక తాలకాయను గలవు. గంటాము, విశాఖపట్నము గోదావరీ జిల్లాలోవలె నీజిల్లాలో రోగభూయప్రమేన ప్రదేశములేదు. అయినను, యాజిల్లాలో జ్వరభాధవలనను, యితరవ్యాధుల వలనను చాలామంది మృతినిొందుచుండుటయు, జను లనారోగ్యముగా నుండుటయు, సంభవించుచున్నది. ఇందుకు కారణము లేకపోలేదు. డెల్టాలతలకాయలలో గ్రామములలో మురుగునీరు పోవుటకు తగినకాలువలులేక, నీటిచెమ్మ, దోమకాటు మొదలగు నాటచేరిన గ్రామములకు మంచినిరు లేకపోవుట చేతను, పశువులు నలుమిటకు దగినంత ప్రదేశముగాని గ్రామ కంఠములుగాని లేక గ్రామములయందు బల్లపునాగుపడి చేయబడుటయు ననారోగ్యమునకు ముఖ్యకారణములై యున్నవి. డెల్టాగ్రామములలో చాల వానియందు ఒక్కచెరువుపైపు చెంపవదిలేకపోవుటయు, ఆచెరువులలో నీరుపెట్టుటకు పంట కాల్యలలే ఆధారమగుటయు, ఈచెరువులు దిరుచు బాగుచేయబడకపోవుటయు సాధారణముగా మనమెరుగుదుము. అందువలన నాచెరువులలో నీరుపశువులకుగా నుండక గ్రామముల యారోగ్యమును పాడుచేయుచున్నది. మెరక తాలకాయలలో గ్రామములయందన్న చెప్పటకే తరముగాదు. పరిశుభమైన వందనిట్లున్నచో ఆరోగ్యస్థితి యంతగాచెడదు. కాపట్టి పరిశుభమైన నీటిని గ్రామములకు సులభముగా లభించుమాన్యములను సర్వరముగా యోచించవలయును. 500 మంది కంటే నెక్కువజనులున్న గ్రామముందెల్ల ఒకబావి త్రవ్వించి నీటి సదుపాయ మేర్పర్చవలెనని దొరతరమువారి ఉత్తర కే 1913 డిసెంబరు 18 తేదీన ఉత్తరువు జారీచేసినారు. మతియు గ్రామములు తమ గ్రామపారిశుధ్యము కొరకు దమలోదాము కొంతద్రవ్యము చందాచేసికొన్నయెడల చాము ఖాళీప్రదేశ మొనరిగాని ద్రవ్యవహాయముచేసిగాని తోడ్పడుదుమని దొర తనమువారు యాసంవత్సరము జూను 12వ తారీఖున మతి యొక ఉత్తరువును బ్రచురించిరి. కాబట్టి గ్రామపారిశుధ్యత కొరకు దొరతనమువారి సంగతులకు సిద్ధముగానున్న సహాయ మనుజొంది తమకెను గ్రామములను బాగుపఱచుకొను నమి త్రము గ్రామములక కంఠముగా నేర్పడిగాని కొన్ని గ్రామము లొక్కటిగాకే యొకసంఘ మేర్పఱచుకొనిగాని యందువిషయము పరిచేయుటయత్యవశ్యకము. గ్రామపారిశుధ్యత నేవిధముగా నాచుగ్రామములచేత చేయించుటకు ప్రోత్సాహము నుచితముగానుండునో ఆహ్వానములను దెలియపఱచువని మువారు లోకలుబోర్డు ప్రెసిడెంట్లకుగూడ వ్రాసి

యున్నారు. ఈకార్యమును మీరు చక్కగా గ్రహించి దొర తనమువారి సంగతులకు సిద్ధములగుకొన్న సహాయమును బొందుటకును మీ గ్రామములను పరిశుభపఱచుకొని మీరా రోగ్య స్థితినిబడసి నుభముగా నుండుటకును గోరుచున్నాను. మీలో దేశక్షేమము గోరవారడఱుఁ జేర్చి గ్రామముల స్థితి గతులనుగుర్చి నిర్మత్యభావమును జపించుక దొరతనమువారి సదుద్దేశమును గ్రామములకు బోధపఱచి గ్రామాభివృద్ధి యొనరింపజేడుచున్నాను.

నైస్యము.

కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందటికాలము మనతెలుగువారిని దొరతనమువారి పటాలములలో జేర్చుకొని యుద్వ్యగము లిచ్చుచు నీనడుమనేకారణాలవలన చేరినోరెలగువారు పటాలములలో గొలువున కనర్పలని దొరతనమువారు నిర్ధారణ పఱచి తెలుగుపటాలములను దీసివేసిరి. తెలుగువారిని దిరిగి పటాలములలో జేర్చుకొనునట్లు తరువు జారీచేయించు విషయ ములో మ॥ రా॥ రా॥ న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు సేనాధికారితో ముచ్చటించి మన తెలుగువారికి గల్పించబడిన కళంకమును దొలగించఁ ప్రయత్నించి నందుకు మనమందఱము వారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞులమై యుండవలసినది. సుబ్బారావు పంతులుగారు మనదేశముకొరకు చేసినమహత్కార్యములను, పడిన శ్రమయందనుగడియొక విశేషమయినది కాదుగాని తమ రాజధిక్షి కిర్రాసములను బ్రకటికృతిము చేయుచు దొరతనము వారి పటాలములలో నుద్వ్యగములు చేయటకు పనికిరానివారన్న యపవాదమును మన దెనుగువారికి లేకుండచేయుట కామహావహము చేసిన యాకార్యమును మనమెన్నటికిని మరుచుకొందు. రెండు మూడు సంవత్సరములనుండి యీ విషయమునగుర్చి మండలసభలయందును, జిల్లాసంఘములలోను బసచేయుచు దొరతనమువారికి విప్లవము చేసికొనిన తరువాత రెండుసంవత్సరముల క్రిందిట నీవిషయమునుగుర్చి పునర్వచారణము చేయఁబడనెరదని సిద్ధానగరమందున్న సేనాధికారులు చెప్పియున్నను నీసంవత్సర మీ విషయ ములోచింపబడునని మనయందఱగ్రహ బుద్ధితోచెప్పి యున్నారు. తరువాత తెలుగువారిని పటాలములలో జేర్చుకొను విషయమునుగుర్చి ప్రజాభిప్రాయమును బడయగోరి యీ నడుమ గుంటూరు పుర మున కొక యధికారి వచ్చెని వారాశ్రమికలలో జదివెలిసి. దీనినిబట్టిచూడగా నప్పడు యూరోపు ఖండములో జరుగుచున్న యుద్ధము ముగిసినతరువాత దొరతనమువారు మన తెనుగు వారిని పటాలములలో జేర్చుకొనుట కాజ్ఞాసంగి మఘా ర్థులు మిక్కిలి గౌరవదాయకముగా బరిగణించి యాశించిన నేనలలో నుద్వ్యగపదవినిచ్చి మనలను గృతార్థులను జేయుటకు సందియముండదనిమనము నమ్మదగియున్నది. తెలుగు సిపాయి తంత రాజధిక్షి విశ్వాసములతోఁ దమప్రాణములను ధార వోసి యెట్లెట్టి సమయములయందుఁ బోరాడి దొరతనమువారి యాదరణకు బాత్రులయి ధయిర్య సాహసములుగల వీరులని పేరొందిరో ఆవిషయమును దెలిసికొని వారిసంతతి వారసుగు మనముగూడ మనపూర్వులక్రి స్త్రీప్రతిష్టలకు దగినరీతిని నడచుకొని మనప్రాత్రులను బ్రకటికృతి మొనర్చు కొనుటకవశ మొనఁగ దొరతనమువారిని బ్రార్థించుపని మనకు మిక్కిలి యుచితమయినదనియు దొరతనమువారు నిరాకరించుటకంత గొప్పవిషయమును ఆసాధ్యమును గొంతెమ్మ గోరెగూడ నియు మనమునమ్మచుచ్చును. ఇక్కడసమాజేశమైన మీలో నిప్పుడు గూర్చుండియున్న యొకవైదిక బ్రాహ్మణుడు ముప్పది సంవత్సరములకుఁ బూర్వమే విశాఖపట్టణమందలి వాలంటరు కోరులోఁ బ్రవేశమును సంపాదించుకొని పటాలము అచేఁ జక్కిగా కవాదు చేయించుటకును యుద్ధరంగములో నొకపటాలమును నడిపించి పోరాడుటకు సున్నుపని యొక యోగ్యతాపత్రము నందగలిగిరి. వీరు విశాఖపట్టణము వాలం టరు కోరులోఁ బ్రవేశించ గలుగుటకును నీయోగ్యతా పత్ర కలను సంపాదించుకొన గలుగుటకును నావాలంటరు కోరు నందున్న ఆంగ్లేయులయొక్క డయాంకికరణమే మూల కారణము. హిందువులువాలంటరుకోరులో జేరుటకు నిబంధ నల యాటంకమేమియులేదుగాని యందున్న ఆంగ్లేయుల సమృతిమాత్రమావశ్యకము. వారుసాధారణముగా హింపు లతోఁ గలసియుండుట కిష్టపడకపోవుటవలన మనవారికవ శాశు గలుగుట కష్టసాధ్యముగానున్నది. దొరతనమువారికి మాత్రము మనవారు వాలంటరుకోరులో జేరవలయుననియే యభిప్రాయము. కాని యిప్పుడు వాలంటరు కోరులోనున్న ఆంగ్లేయులును ఆంగ్లేయిండియనులును అంగీకరించుచున్నారు. అందువలన దొరతనమువారి యుద్దేశమునకుగూడ భంగము గలుగుచున్నది. దొరతనమువారి యున్నతోద్వ్యగముల యం

దున్న యూరోపియనులను ఆంగ్లేయిండియనులను మనహిం దువుల యోగ్యతను గ్రహించినట్లుద్వ్యగములయందండవారు గ్రహింప నేరకున్నారని మనము అనుభవమువలన నెఱిగి యున్నాము. కాబట్టి కలెక్టరుకలన గౌరవనీయులని నీసా రను చేయఁబడు హిందువులలో విద్యాధికులను యితరగృహ స్థులను వాలంటరుకోరులో జేర్చుకొనబడుట కేయాటంకము నుండగూడదని దొరతనమువారు కానించినచో హిందువులు వాలంటరుకోరులో జేరుటకు సాధ్యమగునని నాయభిప్రాయము. విశ్వాఖ పట్టణము వాలంటరుకోరులో జేరిన బ్రాహ్మణులందఱును నందొక్క గృహస్థును రెండు సంవత్సరములలో నేనిదివఱకుఁ జెప్పినరీతిని యోగ్యతాపత్రములనంద గలిగినప్పుడు, సాహసపైర్వములకు, బ్రసిద్ధినిొందిన క్షుత్రియులను యితర జాతులవారును నవకాశ మొనఁగబడినచో నెట్లెట్లయోగ్యతలను సంపాదించుకొని దొర తనమువారి గౌరవమునకును క్లాసునకును బాత్రులగుదురో మీచేయొచ్చును. ఇప్పుడుతెలుగులమైన యుద్ధసమయమువంటి సమయములోమనమాయధపాటులమై పోరాడనేర్చియున్న చో మనదేశమును గాపాడుకొనుటకు సామర్థ్యముగలిగి యుద్ధరంగమున కిప్పుడు పంపబడిన నేనకిముడి ముమ్మడిగా దొరతనమువారు మనదేశమునుండి నైస్యమునంపుట కవకాశము గలిగియుండునుగాదా!

చెన్నపురి అంశ్య జాత్యుద్ధరణ సంఘము:—దీపావళి పండుగ సందర్భమున అంశ్యజాతి వారిపిల్లలకు పండుగ జేయుటకై సహాయముజేడగా. బి. దొరస్వామి శ్రేష్ఠిగారు రు 8 లును; ఎస్. సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారు రు 1 యును, పోనుమేస్తరు జనరల్ ఆఫీసువారు రు-18-9 లును, బ్రహ్మసమాజము వారు రు 5-5-9 లును, స్పెషల్ ఇంజనీరు ఆఫీసువారు రు 1-15-0 లును న్యాయాయుక్త ప్రాండర్డు అయిలుకంపెనీ ఉద్వ్యగములు రు 1-13-0 లును, మద్య పాననీషేధ సభవారు రు 0-11-3 లును, నొసగిరి.. హుండిలవలన రు 5-15-5 లు వచ్చినవి. మొత్తమున నమూనైన రు 21-5-8 లతోడను, విందుచేయబడినది. 18 వ తేది పండుగరోజున వ్యాసరహడి పాఠశాలలో పిల్లలను సమావేశపఱచి అభ్యంగన స్నానము చేయించితిమి. పిమ్మట ప్రతివారికి నొకరైట్, పంచదార, నెయ్యి, ఆరటి పండు, రెండుపంచదార లడ్డులు, ఒకగిన్నెడు కాఫీ యిచ్చితిమి. తరువాత బ్రహ్మాసంధ స్వామిలవారు వీరికి పితృబోధ గావించిరి. వీరికందఱకు తృప్తికరముగా భోజనముపెట్ట దలచితిమిగాని సామ్య చాలినదికాదు. అని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

కడచిన శనివారమునాడు మద్రాసు పురభవనమున దీనిపోషక సమాజమువారు శూర్యణఖా సుగ్రీవమును సుగ్రీవ పట్టాభిషేకమును ప్రదర్శించిరి. రామాయణ కథయే నాటకము నకు మాతృక. నాటక సంవిధానమును నెప్పటి ఫక్కియే. పాత్రము లెప్పటి రీతిని సంగీతమును మానకున్నను నొక్క గుణమును మాత్రము కనుపరచిరి. రాగములు ఈడ్చుటలో నర్థముచెడని రీతిని, చెడని రీతినిననలే, స్ఫురింపని రీతినిగాన కళా వైదగ్ధ్యము చూపు నాడంబరమునకు పోక సాధ్యమయి నందవట్టు. స్ఫుటముగా బల్కిచిత్తరంజన మొనర్చిరి. నాటకరంగమున పాత్రములు సంగీతము సుపయోగింపరాదని నిషేధించు వారికిగూడ నొకవేళ తమ యభిప్రాయమునుమరల నొకమారు విమర్శించు కొనవలయునెమో యను సందేహము కలుగు రీతిని నీ సమాజము వారు వక్రవృత్తము కనుబంచుట ప్రశంస నీయము. ఒక పర్యాయము శూర్యణఖాగను పిదప వారిగను ప్రేక్షకులను దత్తించి తాభినయమున కరగించిత్రిపురుష పాత్రముల నొక్కండే ఫలప్రదముగ గైకొననగునని నూచించిన శ్రీయుత ఎస్. రాఘవాచార్యులు బి. ఏ., బి. యు. గారును తారారూపమున గానుపించి త్రికి సమాజముగు సింగారము సాధ్యమను మార్గమును మిక్కిలి చక్కగా దీపింప జేసిన శేషయ్యగారును బేర్కొనదగి యున్నారు. సీతారాముల పాత్రముల గొనిన నచేతనాయుడు సుదర్శన నాయకులును రావణవేషమును వైచిత్ర మునర్పి శాశ్రీ యు తక్కుంగల వారును తమ తమ భాగములను బాగుగ ప్రదర్శించిరి. వై సమాజమువారు నేటిదినము అరవము అల్లా ఉద్దీక్ష అనునాటకమును ప్రదర్శించురట.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

THIRTEEN BRITISH STEAMERS SUNK IN ATLANTIC BY A GERMAN CRUISER.

Seventy Allies Warships in Search of Nine German Cruisers.

ALL ROUND PROGRESS OF THE ALLIES.

JAPAN AND BRITAIN: ONE IN AIM AND PURPOSE.

(REUTER'S AGENCY)

GREAT BRITAIN.

The Cruiser "Karlshruhe."

Sinks 13 British Steamers.

LONDON, October 23.—(2-0 P.M.)

LAS PALMAS.—The steamer "Crefeld" has arrived here with the crews of the following thirteen steamers sunk by the German cruiser "Karlshruhe":—"Highland Hope," "Cervantes," "Maple Branch," "Strathy," "Lynrowan," "Cornish City," "Rio Iguaaba," "Niceto," "Maria-de-Larringa," "Farn," "Indrani," "Pruth" and "Condor." The vessels, which totalled sixty-thousand tons, were mostly sunk in the Atlantic.

An Admiralty Report.

SINKING OF GERMAN CRUISERS.

Only a Matter of Time.

LONDON, October 23.—(7-30 P.M.)

The Admiralty to-night announces that there are nine German cruisers on the high seas, and that seventy warships of the Allies are searching for them. The Allies' vessels include a number of the fastest British cruisers. The discovery and destruction of the enemy will be a matter of time, patience, and luck, owing to the vastness of the oceans and innumerable archipelagoes. Hitherto our vessels' most serious and important duty has been that of convoying. Now, however, searchers are being continually augmented. Meanwhile merchantmen must observe Admiralty instructions, which have been most effective. Out of four thousand British ships, twenty seven have been sunk, and insurance has dropped from five to two guineas per cent. In nine thousand voyages fewer than five per thousand have been interfered with. Consequently, there is no occasion for anxiety, or excuse for complaint. The position inspires confidence and satisfaction, especially as German oversea trade has ceased.

The Warships Work.

ALLAHABAD, October 24.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—On the Belgian coast-fighting, the enemy lost thousands. Some of their positions and batteries were entirely smashed by the naval six-inch guns. Nearly all the trenches were enfiladed and rendered useless.

The enemy's aerial observation was kept under, and attempts to shell the warships were unavailing. Landing parties found large numbers of dead in the trenches and the attack was a surprise and wholly successful.

British Warships.

Heavily Bombard German Right.

Substantial Losses.

SIMLA, October 24.

The Secretary of State's cable to the Victory despatched at five thirty-five P.M. yesterday:—The Admiralty announces that a naval flotilla mounting large numbers of powerful long range guns came into action on the 19th October off the Belgian coast supporting the left of the Belgian army and fired on the right of the German attack. The Germans replied with their heavy guns but owing to superior range of the British Marines artillery no damage has been done. The heavy bombardment of the German flank has been maintained without intermission and is being continued. Observations arranged for from shore by means of naval balloons and also all reports indicate substantial losses inflicted upon the enemy and that the fire was well directed and effective against their batteries and heavy guns.

An Explosion.

21ST October:—Considerable explosion probably of ammunition wagons followed a naval shot.

Eye-Witness's Narrative.

Troops in Most Fit Condition.

LONDON, October 24.

An Eye-Witness at Headquarters continuing his narrative to the seventeenth says that despite the trying nature of the fighting and rain the troops are most fit.

The fact that they are advancing and the enemy is giving way has proved a most welcome and inspiring change after many weeks of monotony in trenches.

Germans Short of Food.

The German prisoners report that their advanced troops are short of food and exhausted by continual outpost work whereas the British can afford to give their troops more rest and plenty of good food. Many Germans have had only two months service. Nevertheless the enemy in the front is fighting well and skillfully and showing considerable powers of endurance as the campaign proceeds. The tendency on the part of the Germans to rely on the splendid war material with which they are so amply provided rather than on the employment of masses of men is more and more marked. There are now indications however that their supply of war material is not inexhaustible. There are various evidences that they have been obliged to have recourse to old models of rifles and guns.

Difficulties of Transport.

LONDON, October 23.—(5-30 P.M.)

A Headquarters eye-witness states that our progress was slow south of the river Lys, owing to numerous dykes, which necessitate the transport of planks and ladders. The co-operation of the Artillery is most difficult in this enclosed country.

England and Japan.

In Entire Agreement.

LONDON, October 23.—(6 50 P.M.)

TOKIO.—The exchange of telegrams between the British and Japanese Admiralties has created a profound impression, as showing that Japan is working in entire agreement with Great Britain. Especially welcome is Britain's appreciation of Japan's high motives.

Casualties.

The following casualties are announced:—

Wounded.

Sec.-Lieut. Flinn, Royal Irish.
Lieut. C. F. W. Lang, Devonshires.
Lieut. H. L. Ovens, Northumberland Fusiliers.
Capt. C. D. Smyth, Irish Rifles.
Lieut. P. Wilberforce-Bell, West Kents.
Lieut. Young, Warwicks.

Missing.

Lieut. W. Sandeman Cordons.
Sec.-Lieut. Thomas, Cheshires.

Prisoner.

Captain Goetz, Bucks Yeomanry.

The following casualties are unofficially reported:—

Wounded and Prisoners.

Sec. Lieut. G. Button, Oxford and Bucks.
Capt. P. Godsal, Oxford and Bucks.
Major E. Doughty, Suffolks.

TELEGRAMS.

Lieut. C. Firench, Royal Irish.
Capt. C. Morley, Manchesters.
S. c Lieut. E. A. Spencer, Field Artillery.

PRISONERS.

Lieut. Deane Drake, Munsters.
Capt. G. Rees, Medicals.
Lieut. A. T. Wyatt, Lincoln.

AN APPOINTMENT.

Major George Badcock, retired from the Indian Army, has been appointed temporary Lieutenant-Colonel.

The "Emden" Raids.

The "Times" Strong Comments.

LONDON, October 24.

A "Times" leader says that the British public has hitherto been inclined to regard the "Emden" with amused tolerance. The time has come however to enquire when the admiralty propose to terminate her audacious career. In a few weeks she has wasted for us nearly the price of a dreadnought and now she is back in her old haunts. The further stoppage of Indian trade as may be expected is bound to increase the growing popular dissatisfaction with the measures taken to deal with the destroyers of commerce. The country fears there is a tendency for the admiralty to be too diffuse in its activities.

The "Westminster Gazette"

The "Westminster Gazette" says that the losses are the price we have to pay for the North Sea concentration. Even so we think it ought not now to be long before the "Emden's" career is ended.

THE COLONIES.

The Newfoundland Contingent.

LONDON, October 23.—(6-45 P.M.)

The Press Bureau authorises Reuter to announce that the Newfoundland contingent has arrived in Great Britain.

Chinese Sympathies with Britain.

LONDON, October 24.

MELBOURNE.—The Chinese consul responding to a toast, said that the Chinese Government was neutral but the people were entirely in sympathy with Britain. The Allies were fighting for a just cause.

Increase in Wheat Area.

LONDON, October 24.

SYDNEY.—A thousand Government employees are clearing forty-thousand acres in order to increase wheat area.

Upholding British Cause.

Japan "Our Ally."

LONDON, October 24.

MELBOURNE.—A long semi-official statement is issued reciting the determination of all Australia to continue untriflingly their efforts to uphold the British cause. It concludes by declaring that the Australians fully recognise the value of the aid of Japan "Our Ally."

FRANCE.

Bombardment of Cameroon Ports. By French Warships.

LONDON, October 24.

BORDEAUX.—Two French Warships bombarded the Cameroon Ports of Compo and Kribili from October eleventh to fourteenth after twice demanding their surrender without reply.

A Paris Official Statement.

GERMANY'S DESPERATE ATTEMPTS.
Using Raw Troops Against the Allies.

LONDON, October 23.—(4-50 P.M.)

PARIS.—A communique states that the very strong German forces indicated yesterday have attacked with the greatest violence along the whole of the front between North Sea and La Basse Canal.

The Allies' position has on whole been maintained. If we have had to give ground at some points we have advanced at others. The enemy appears to be endeavouring on the greater part of the front particularly between North Sea and Oise to make a fresh effort. He is using a new corps of raw troops some very young, others elderly with officers and non-coms drawn from any available source. The enemy has also shown particular activity in the Arras District and on Somme. We have progressed north and south of Somme. Notably in the region of Rosiers, and En Senterre. We have had partial successes at Verdun and Pontamousson. There is no change on the rest of the front.

Paris Official Statement.

German Batteries Destroyed.

LONDON, October 24.—(12-50)

An official communique issued in Paris at eleven yesterday evening says:—The situation on the

TELEGRAMS.

generally is unchanged. The action has continued with great violence, particularly around Arras, La Basse, and Armentieres. The Allies have lost ground at some points round La Basses, but gained ground east of Armentieres. Generally speaking, on this part of the front the situation is unchanged. North of the Aisne our artillery has destroyed three German batteries.

Splendid Services of Allied Aviators.

Germans' Precautions.

LONDON, October 24. BORDEAUX.—German notebooks found in trenches testify to the splendid services of the French and British aviators. They are displaying such amazing courage that special vertical guns upon motors are posted everywhere. A bell is rung whenever an allied aeroplane is seen and everybody rushes for shelter.

A Steamer with Wounded Ashore.
"Save Our Souls" Signals Received.

LONDON, October 24. A French steamer "Marie Henriette" is ashore off Cape Barfleur with wounded men aboard. S.O.S. Signals have been received in the Isle of Wight. A French ship is standing by.

BELGIUM.

Belgian Official Bulletin.
Germans Attacked with Bayonets and Repulsed.

LONDON, October 24.—(3-50 A.M.) A statement issued at the Belgian Headquarters yesterday says:—The enemy's attack in Belgium was particularly violent North of Dixmude. Reserves were massed in the neighbourhood and attacked the enemy with bayonet. The Germans also made violent attacks towards Scheerbake but they were repulsed in disorder towards Nieuport. The Belgian troops attacked at Lombartzyde and Fomburg and progressed somewhat at Lombartzyde.

A General's Son Killed.

LONDON, October 23.—(6-50 P.M.) AMSTERDAM.—It is announced that General Von Moltke's son has been killed in action.

RUSSIA.

The German Retreat.
From Near Warsaw.

LONDON, October 24.—(12 50 A.M.) PETROGRAD.—An official announcement published here says that a vigorous offensive has been taken by the Russian armies, which have crossed the Vistula on a broad front. No resistance has been met with from the Germans, who continue to retreat. In the trenches under Ivangorod the Russians captured large quantity of munitions abandoned by the German Reserve-guard Corps in precipitate retreat. The Austrian armies continue to fight desperately on the Vistula at Bove and Soltz-on-san, and particularly South of Przemyśl.

GENERAL.

The United States.
Congress and the Cotton Trade.

LONDON, October 23.—(7-30 P.M.) WASHINGTON.—Plans for an adjournment of the Congress have been upset by the obstructionist tactics of Southern Democrats, who demand Legislation for the relief of the cotton trade; and it seems that Congress may remain in session indefinitely. The situation is further complicated by the fact that many members have left, expecting an adjournment, and it may be impossible to obtain a quorum.

An Arrest of Royalists.

LONDON, October 23.—(6-50 P.M.) LISBON.—Thirty Royalists have been arrested. A decree has been issued, ordering the insurgents to be court-martialled.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

Meeting of Board of Scientific Advice.

DELHI, October 24. Meeting of the Board of Scientific Advice will be in Delhi on the 12th November.

TELEGRAMS.

A Sikh Paper of California

Forfeited Under Indian Press Act.

SIMLA October 25.

It is notified in the current issue of the "Gazette of India," that a paper in Gurumukhi entitled "Shamsher-I-Khalsa," published at Stockton, California, is forfeited under the Indian Press Act.

Lord Harris' Generous Offer.

A House for the Indian Wounded.

SIMLA, October 24.

News has reached H. E. the Viceroy that that Lord Harris at one time Governor of Bombay had made the very generous offer to put a house at the disposal of the Secretary of State for the reception of the wounded Indian officers and men.

The Rise in Prices Enquiry.

Government Resolution.

RISE BENEFICIAL TO INDIA.

Cannot Predict for the Future.

SIMLA, October 24.

A lengthy Government of India Resolution discusses the results of the extended enquiries conducted by a committee under Mr. Datta into the rise of food prices in India. It begins with an expression of appreciation of the care and industry brought to bear by Mr. Datta and his assistants. It goes to show that the prolonged rise in Indian prices dates from the year 1905 and that it has been upon the whole to the benefit of India, the classes which have suffered from it being quite small compared with those that have profited. Its causes are found to depend upon the whole not in the conditions in India itself but in those which have been operative throughout the civilised world. As the growth of communications within India has tended to equalise prices throughout the country so the part of the parallel development of communications with foreign countries has tended more and more to bring Indian prices into line with those in the world in general. There are no signs at present of prices reverting to former levels and as regards the future the factors involved are too numerous to compute and too incalculable in their operation to warrant any definite and confident prediction.

PUNJAB.

Inspection of Civil Courts.

LAHORE, October 24.

It is stated that Mr. Justice Johnstone of the Chief Court will be deputed for inspection of the Civil Courts this cold weather.

Panchayets in the Punjab.

Jurisdiction up to Rs. 50/-

LAHORE, October 24.

Rules relating to the appointment of members of Panchayets and to the procedure of Panchayets in connection with the Civil Panchayet Act are published in the "Punjab Gazette". Appointments will be made by the Deputy Commissioners, and only residents of the districts over which the Panchayet has jurisdiction are eligible for appointment. The period of office will ordinarily be one year. Members may be suspended or removed for incapacity, neglect of duty, misconduct, or other cause, and in such cases any appeal against the order will lie with the Commissioner of the division. It is also notified that Panchayets have been constituted in 31 Tahsils distributed between Karnal, Ambala, Jullander, Hoshiarpur, Sialkot, Gurdaspur, Attak, Mianwali, Multan and Lyallpur districts. Numbers of these Panchayets vary from 20 to 60 and the pecuniary limit of their jurisdiction is Rs. 50 except in Jullander and Mianwali districts where it is Rs. 100.

UNITED PROVINCES.

The Bhutanese Raid.

ALLAHABAD, October 24.

The Trans-border raiders who made a recent attack on Laki in Bannu district are said to have been mainly Bhutannis. It appears that they succeeded in carrying off a small sum of money from a Hindu Bania besides killing as already reported one Hindu.

Replacement of German Trade.

Existing Industries to be Encouraged.

LUCKNOW, October 24.

Regarding the replacement of the German and Austrian goods the United Provinces Government has decided that what must be aimed at is development of existing industries rather than the starting of new ones. A Committee has been appointed to consult with the Chambers of Commerce and with local committees which have taken up the matter in some of the cities and districts suffering most severely from suspensions of trade.

TELEGRAMS.

BOMBAY

A Persian Gulf Chief's Contribution.

BOMBAY October 24.

The Sheikh of Behrein, Persian Gulf has contributed Rs. 5,000 to the Prince of Wales Fund.

Muslim Loyalty
Advice to Turkey.

AHMEDABAD, October 24.

At a Meeting of the Muslim League held at Ahmedabad yesterday a resolution was unanimously adopted expressing the firm loyalty of Indian Moslems to the British Crown and expressing a strong hope that the statesmen of Turkey would adhere to the policy of strict neutrality in the present war.

A School of Tropical Medicine.

Decided to be Established.

BOMBAY, October 24.

With reference to the scheme for the establishment of a School of Tropical Medicine and Hygiene in Bombay the Government have finally decided to establish the school in conjunction with the Bombay Bacteriological Laboratory at Parel, but the clinical material available in the hospitals which are associated with the Grant Medical College should be utilised to the fullest extent possible for the instruction of students at the school.

BURMA.

The S.S. "Clan Matheson's" Officers.

Express Thanks for help Received.

RANGOON, October 24.

A letter received from the Second Officer of the S.S. "Clan Matheson" expresses the heartiest thanks of his colleagues and himself for the kindnesses extended to them by the residents of Rangoon and for the grant received by the European crew of the steamer from the Burma War Relief Fund. The Captain received Rs. 450, officers and engineers Rs. 300 each and rest of the crew from Rs. 100 to 200 each.

SOUTH INDIA.

Through Running Restored.

HILLGROVE, October 24.

Through running restored. No 14 mail from Mettupalaiam left mile 12-13 at 12-30 P. M.

Weather Report.

SIMLA, October 24.

Disturbance in the north is not well marked but has given some precipitation in Western Himalayas. Rain continues in the south of the Peninsula. Rainfall has been nearly general in Mysore, Malabar, southeast of Madras and local in north Madras coast. A few falls have also occurred in Lower Burma, north Punjab, Kashmir, and North-West Frontier Province. The principal amounts are:—Bangalore and Mysore half an inch, Mercara and Tinnevely one inch, Negapatam three, Coimbatore two, Cuddalore and Kodaikanal one and half and Ootacamund three quarters.

FORECAST:—No great change.

Earthquake Report.

A shock of moderate intensity at its origin about three-thousand and five-hundred miles away was recorded on Simla Seismograph at eleven hours and fifty-eight minutes yesterday.

జ్వర హరి

సీసా 1-కి వెల రూ. 0-12-0

జ్వరము శరీరమునందు రక్తశేధము, రక్తగతిశేధమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, గాలి, స్థలపుమార్పువలనను చేహమునకు గాసి వలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు పూటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదినములు సేవించిన శరీరము యధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

క ఫ హ రి చూ ర్ణము .

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బసము, కానపీసన శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట మంచిది. చిన్నదో, 1-కి 0-8-0.

అమృతాంజనము డిప్లో, } 10
శిష్ట, బొంబాయి.
రేడి, మద్రాసు.